

Belastingdienst

Toelichting 2021

Erfbelasting

Hoe gebruikt u deze toelichting?

Dit is een toelichting bij het aangifteformulier erfbelasting. Deze toelichting bestaat uit 4 onderdelen:

- A Algemene informatie
- B Uitleg bij de vragen op het aangifteformulier
- C Begrippenlijst
- D Tabellen en rekenhulpen

In onderdeel A kunt u lezen hoe u aangifte doet voor de erfbelasting. Verder staat in dit onderdeel een korte uitleg over het erfrecht.

Onderdeel B geeft extra informatie over de vragen die wij stellen in het aangifteformulier. U kunt hiervan gebruikmaken als u niet zeker weet of en hoe u een bepaalde vraag moet beantwoorden.

In onderdeel C vindt u een lijst van begrippen die wij gebruiken in het aangifteformulier en in deze toelichting.

In onderdeel D vindt u tabellen en rekenhulpen. In sommige gevallen hebt u de tabellen en rekenhulpen nodig om te berekenen welk bedrag u moet invullen bij vragen op het aangifteformulier.

U kunt de tabellen en rekenhulpen ook gebruiken om een indruk te krijgen van de erfbelasting die erfgenamen moeten betalen in een aantal veelvoorkomende situaties. Of maak een berekening op belastingdienst.nl/erfbelasting, met behulp van het hulpmiddel 'Erfbelasting berekenen'.

A Algemene informatie

In dit onderdeel van de toelichting staat informatie over:

- 1 aangifte doen voor de erfbelasting
- 2 erfrecht

1 Aangifte erfbelasting doen

Wij versturen een zogenoemde aangiftebrief als wij verwachten dat de erfgenamen erfbelasting moeten betalen.

Is in het testament een executeur aangewezen die de erfenis moet afhandelen? En is de executeur bij ons bekend? Dan sturen wij de aangiftebrief naar de executeur. Heeft deze persoon geaccepteerd dat hij executeur is? Dan moet de executeur ook namens de erfgenamen aangifte doen.

Is er geen executeur? Dan doen de erfgenaam of erfgenamen of een gemachtigde namens de erfgenaam of erfgenamen de aangifte erfbelasting. Wij sturen de aangiftebrief naar de bij ons bekende erfgenaam of erfgenamen.

Om aangifte te doen, kunt u het papieren formulier 'Aangifte erfbelasting' gebruiken. U kunt ook online aangifte doen op Mijn Belastingdienst. U logt in op Mijn Belastingdienst met DigiD, gaat naar de aangifte erfbelasting 2021 en vult de gevraagde gegevens in. U slaat dan automatisch vragen over die wij niet aan u hoeven te stellen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u meer over online aangifte doen.

Welke gegevens hebt u nodig?

Om aangifte erfbelasting te kunnen doen, hebt u bepaalde gegevens nodig. We hebben een aantal van deze gegevens voor u op een rij gezet:

- burgerservicenummer van de overledene
- het testament van de overledene
- WOZ-beschikkingen die de overledene heeft ontvangen van de gemeente
- overzichten van spaar en effectenrekeningen van banken en andere instellingen
- overzichten van hypotheek, leningen en andere schulden
- verzekeringspolissen
- huwelijksvoorwaarden, partnerschapsvoorwaarden of samenlevingscontract
- andere overeenkomsten en akten (bijvoorbeeld een akte van verkoop van een woning aan kinderen van de overledene of een akte van schenking)

1.1 Wie zijn erfgenamen?

Erfgenamen zijn alle personen of instellingen die iets krijgen uit de erfenis van de overledene. Onder 'erfgenaam' verstaan we ook legatarissen en legitimarissen. Een legataris is een persoon of instelling die een specifiek bedrag of object krijgt uit de nalatenschap. Een legitimaris is een ontferd kind.

1.2 Had de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner?

Heeft de overledene geen testament laten opstellen? En had hij een echtgenoot of geregistreerd partner en kinderen? Dan gaat de hele erfenis naar de echtgenoot of geregistreerd partner. De kinderen krijgen hun deel van de erfenis nog niet, maar krijgen een vordering op de andere ouder. Dat wil zeggen dat die ouder een schuld heeft aan de kinderen. De kinderen moeten wel aangifte doen voor de erfbelasting (zie ook 2.1.4).

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Echtgenoten en geregistreerd partners kunnen afspraken maken over huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Daarin regelen zij welke bezittingen en schulden van hen allebei zijn en welke bezittingen en schulden van 1 van hen zijn. Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden zijn altijd in een notariële akte vastgelegd.

1.3 Wanneer moet u aangifte erfbelasting doen?

Wij sturen een brief waarin staat of de erfgenamen aangifte moeten doen of niet. Dit doen we binnen 4 maanden na het overlijden. We sturen de brief naar 1 van de erfgenamen, meestal de partner of het oudste kind van de overledene. In de brief staat wanneer de aangifte bij ons binnen moet zijn. Deze datum ligt ongeveer 8 maanden na de overlijdensdatum.

Blijkt uit het testament of een verklaring van erfrecht dat een executeur of een notaris gemachtigd is om de aangifte erfbelasting in te vullen? Dan sturen wij de aangiftebrief naar die gemachtigde.

Hebt u geen uitnodiging tot het doen van aangifte ontvangen? Dan moet u misschien toch aangifte doen. Namelijk als u meer erft dan het vrijgestelde bedrag. Met het hulpmiddel 'Erfbelasting berekenen' op belastingdienst.nl/erfbelasting controleert u eenvoudig of dat zo is. Erft u meer dan de vrijstelling? Doe dan aangifte erfbelasting, binnen 8 maanden na de overlijdensdatum. Dat kan online op Mijn Belastingdienst of met een papieren aangifteformulier.

Wie moet aangifte doen?

Is er een executeur aangewezen in het testament? En heeft deze persoon geaccepteerd dat hij executeur is? Dan doet de executeur aangifte erfbelasting voor alle erfgenamen. De erfgenamen zijn alle personen of instellingen die iets krijgen uit de erfenis van de overledene.

Is er geen executeur aangewezen of is er geen testament? Dan kunnen de erfgenamen kiezen:

- Elke erfgenaam doet voor zichzelf aangifte.
- Sommige erfgenamen doen samen aangifte en andere alleen voor zichzelf.
- De erfgenamen kiezen samen wie aangifte doet voor alle erfgenamen.

Erfgenamen kunnen ook door een gemachtigde aangifte laten doen.

1.4 Aangifteformulier op tijd terugsturen

Het aangifteformulier erfbelasting moet voor de inleverdatum bij ons binnen zijn. De inleverdatum staat bovenaan op de aangiftebrief erfbelasting.

Als u aangifte doet binnen 8 maanden na de overlijdensdatum en de aangifte juist en volledig is, hoeft u geen belastingrente te betalen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u hierover meer informatie.

Als het aangifteformulier niet op tijd bij ons terug is, schatten wij zelf hoeveel erfbelasting de erfgenamen moeten betalen. Wij sturen hun dan een aanslag voor het bedrag dat wij hebben geschat. Mogelijk moeten zij ook een boete betalen.

Uitstel aanvragen

Lukt het niet om het aangifteformulier op tijd terug te sturen? Dan kunnen erfgenamen of hun vertegenwoordiger vóór de inleverdatum uitstel aanvragen. Download daarvoor het formulier 'Uitstel aangifte erfbelasting', via belastingdienst.nl/erfbelasting.

Let op!

Wij berekenen belastingrente over de aanslag erfbelasting als deze later binnen is dan 8 maanden na de overlijdensdatum. U kunt dit voorkomen door naast het uitstel een voorlopige aanslag aan te vragen. U kunt de belasting dan alvast betalen.

Voorlopige aanslag aanvragen

Wilt u een voorlopige aanslag erfbelasting aanvragen? Gebruik dan het formulier 'Aanvraag voorlopige aanslag erfbelasting'. U kunt dit via belastingdienst.nl/erfbelasting downloaden. Stuur het formulier op tijd terug. Daarmee kunt u voorkomen dat wij belastingrente berekenen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u hierover meer informatie.

Aan de hand van deze gegevens berekenen wij hoeveel erfbelasting de erfgenaam waarschijnlijk moeten betalen. De erfgenaam ontvangt voor dat bedrag een voorlopige aanslag erfbelasting.

1.5 Erfbelasting betalen

Nadat wij de aangifte erfbelasting hebben ontvangen, berekenen wij of de erfgenamen erfbelasting moeten betalen en zo ja, hoeveel. Als de erfgenamen erfbelasting moeten betalen, sturen wij een aanslag naar de erfgenamen of de executeur.

2 Erfrecht

Als u aangifte erfbelasting doet, krijgt u te maken met het Nederlandse erfrecht. Daarom volgt hierna een korte uitleg over dit erfrecht.

Wanneer iemand overlijdt, worden zijn bezittingen en schulden eigendom van zijn erfgenamen. Heeft de overledene geen testament laten opstellen? Dan regelt de wet wie zijn erfgenamen zijn en hoeveel zij erven (zie 2.1). Heeft de overledene wel een testament laten opstellen? Dan heeft hij daarin meestal zelf geregeld wie zijn erfgenamen zijn en hoeveel zij erven (zie 2.2).

2.1 Erven zonder testament

Heeft de overledene geen testament laten opstellen? Dan bepaalt het erfrecht wie zijn erfgenamen zijn en hoeveel zij erven. De regels van het erfrecht staan in het Burgerlijk Wetboek.

Het erfrecht bepaalt onder andere dat:

- alleen de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten van de overledene van hem erven (zie 2.1.1)
- er 4 groepen erfgenamen zijn (zie 2.1.2)
- kinderen van een erfgenaam in zijn plaats kunnen erven (zie 2.1.3)
- de zogenoemde wettelijke verdeling geldt als de overledene getrouwd of geregistreerd partner was en hij 1 of meer kinderen had (zie 2.1.4)

Samenwoners kunnen zonder testament niet van elkaar erven. Maar zij kunnen in een samenlevingscontract wel regelen dat bepaalde zaken na het overlijden van de ene partner eigendom van de andere partner worden (zie 2.1.5).

2.1.1 Alleen de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten erven

Zonder testament zijn de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten van de overledene de enige erfgenamen.

Bloedverwanten

Bloedverwanten zijn bijvoorbeeld kinderen, ouders, grootouders, broers en zussen. De wet behandelt de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene alsof hij een bloedverwant is.

Bloedverwanten kunnen via de rechte lijn of via een zijlijn aan elkaar verwant zijn. Ze zijn via de rechte lijn verwant als ze van elkaar afstammen. Dit geldt voor ouders, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen enzovoort.

Bloedverwanten zijn via een zijlijn aan elkaar verwant als ze niet van elkaar afstammen, maar wel een gemeenschappelijke voorouder hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor broers en zussen en neven en nichten.

Aanverwanten

Bloedverwanten van de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene zijn **geen** bloedverwanten van de overledene, maar aanverwanten. Zij kunnen dus niets erven van de overledene als er geen testament is (zie ook de voorbeelden bij 2.1.3).

2.1.2 Er zijn 4 groepen erfgenamen

De wet onderscheidt 4 groepen erfgenamen:

- 1 echtgenoot of geregistreerd partner en eigen kinderen
- 2 ouders, broers en zussen
- 3 grootouders
- 4 overgrootouders

Bloedverwanten erven in de volgorde die hierboven staat. Zijn er uit groep 1 erfgenamen? Dan erven alleen zij. Zijn er geen erfgenamen uit groep 1, dan erven de erfgenamen uit groep 2. Als die er niet zijn, komen de erfgenamen uit groep 3 aan de beurt. Als die er ook niet zijn, komen ten slotte de erfgenamen uit groep 4 aan de beurt.

Meestal krijgt iedere erfgenaam een even groot deel van de erfenis. Maar een ouder krijgt altijd minstens 1/4 deel.

Voorbeeld 1

Johan komt te overlijden. Hij heeft 5 erfgenamen uit groep 1: zijn echtgenote Anky en 4 kinderen. Anky en de kinderen hebben ieder recht op 1/5 deel van de erfenis.

Voorbeeld 2

Ad komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Ad heeft 3 erfgenamen uit groep 2: zijn vader en 2 broers. Zij hebben ieder recht op 1/3 deel van de erfenis.

Voorbeeld 3

Cornelis komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Hij heeft 6 erfgenamen uit groep 2: zijn vader en moeder, 3 broers en een zus. Cornelis' ouders hebben ieder voor zich recht op 1/4 deel van de erfenis en samen op de helft. De andere helft gaat naar de broers en de zus. Ieder van hen heeft dan recht op 1/4 van de helft van de erfenis, dus op 1/8 deel.

2.1.3 Plaatsvervulling

Is een erfgenaam al eerder overleden? Of heeft een erfgenaam de erfenis verworpen? Als er kinderen van deze erfgenaam zijn, dan gaat zijn erfdeel naar hen over. Dit heet plaatsvervulling: de kinderen nemen de plaats van hun ouder in.

Voorbeeld 1

Frans komt te overlijden. Hij laat zijn echtgenote Lisa achter en 2 kinderen, Jakob en Ingrid. Frans en Lisa hadden nog een dochter, Rosa, die al voor Frans is overleden. Rosa was getrouwd met Huub. Rosa en Huub hebben 3 kinderen.

Er zijn 4 erfgenamen uit groep 1: Lisa, Jakob, Ingrid en Rosa. Zij krijgen ieder 1/4 deel van de erfenis. De 3 kinderen van Rosa en Huub nemen de plaats van Rosa in. Rosa had recht op 1/4 deel van de erfenis. Haar kinderen hebben ieder recht op 1/3 deel van dit vierde deel, dus op 1/12 deel.

Let op!

Als er geen testament is, erft Huub niets van Frans.

Voorbeeld 2

Pierre komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Zijn vader en een broer leven nog. De zus van Pierre is al voor hem overleden. Deze zus had 5 kinderen. Er zijn 3 erfgenamen uit groep 2: de vader, de broer en de zus van Pierre. Zij hebben ieder recht op 1/3 deel van de erfenis. De 5 kinderen van de zus van Pierre komen in de plaats van hun moeder. Hun moeder had recht op 1/3 deel van de erfenis. Haar kinderen hebben ieder recht op 1/5 deel van dit 1/3 deel, dus op 1/15 deel.

Let op!

Als er geen testament is, erft de echtgenoot van de zus niets van Pierre.

2.1.4 Wettelijke verdeling

Heeft een overledene geen testament gemaakt en had hij een echtgenoot of geregistreerd partner en kinderen? Dan geldt de wettelijke verdeling. Is er wel een testament? Dan kan ook hierin zijn vastgelegd dat de wettelijke verdeling van toepassing is.

Wettelijke verdeling wil zeggen dat de hele erfenis naar de echtgenoot of geregistreerd partner gaat. De echtgenoot of geregistreerd partner en de kinderen hebben ieder recht op een even groot deel van de erfenis. De kinderen krijgen hun deel van de erfenis nog niet. Hun deel wordt omgerekend in geld en zij krijgen een vordering op de achterblijvende ouder. Voor dit bedrag heeft die ouder een schuld aan de kinderen.

Let op!

De kinderen moeten zelf aangifte erfbelasting doen van hun vordering op de achterblijvende ouder. Ontvangen zij een aanslag? Dan kunnen de kinderen die aanslag betalen, of de achterblijvende ouder. Als de kinderen de erfbelasting niet betalen, moet die ouder de erfbelasting betalen.

Voorbeeld

Een overledene laat een echtgenoot en 2 kinderen achter. Het echtpaar bezat een woning met een WOZ-waarde van € 300.000 en € 60.000 spaargeld. Het echtpaar had geen huwelijkse voorwaarden. Er is geen testament. De helft van alle bezittingen is eigendom van de echtgenoot. Dat is € 150.000 voor de woning en € 30.000 spaargeld, in totaal € 180.000. De erfenis van de overledene bestaat uit de andere helft van de bezittingen. Er zijn 3 erfgenamen, die allemaal recht hebben op een even groot deel van € 180.000, dus € 60.000. De kinderen krijgen hun erfdeel nog niet, dat gebeurt pas na het overlijden van de andere ouder. Tot die tijd heeft die ouder bij ieder kind een schuld van € 60.000. Of anders gezegd, ieder kind heeft een vordering van € 60.000 op de achterblijvende ouder. De kinderen moeten aangifte erfbelasting doen over deze vordering.

Als de andere ouder overlijdt, dan krijgen de kinderen eerst de € 60.000 per persoon die al van hen was. Over dat bedrag is al erfbelasting betaald, dus dat hoeven ze niet nog eens te doen. De erfenis van de andere ouder is (€ 180.000 + € 60.000 =) € 240.000. Hiervan krijgt ieder kind € 120.000. Over dit bedrag moeten zij wél erfbelasting betalen, want dat is nog niet gebeurd.

2.1.5 Samenwonen en erven

Personen die samenwonen, erven niet automatisch van elkaar. Samenwonenden kunnen een samenlevingscontract afsluiten en daarin regelen dat bepaalde zaken na het overlijden van de ene partner eigendom van de andere partner worden. Dat heet ook wel een verblijvingsbeding. Dit betekent dat iemand met wie de overledene samenwoonde misschien toch erfbelasting moet betalen, ook als hij geen erfgenaam is.

Voorbeeld

Jeroen en Jasper zijn vrienden en wonen samen. Ze hebben een samenlevingscontract. In dit contract staat dat als 1 van hen overlijdt, de ander de woning krijgt die zij samen hebben gekocht. Jeroen overlijdt, hij laat de helft van de woning en een spaarrekening van € 40.000 na. Er is geen testament. Op basis van het samenlevingscontract wordt Jasper eigenaar van de hele woning. Het bedrag op de spaarrekening gaat naar de erfgenamen van Jeroen. De erfgenamen van Jeroen betalen erfbelasting over € 40.000. Jasper betaalt erfbelasting over de WOZ-waarde van de helft van de woning.

2.2 Erven met testament

Heeft de overledene een testament gemaakt? Dan heeft hij daarin zelf geregeld wie zijn erfgenamen zijn en hoeveel zij van hem erven. Hij kan hebben bepaald dat personen van hem erven die volgens de wet niet automatisch zijn erfgenamen zijn. Of dat iemand meer van hem erft dan het geval zou zijn als er geen testament was. Hij kan ook hebben bepaald dat personen die zonder testament van hem zouden erven, helemaal niets krijgen. Hierop is 1 uitzondering: kinderen hebben recht op hun legitieme portie.

2.2.1 Legitieme portie

Kinderen hebben recht op hun 'legitieme portie'. Dit is de helft van het erfdeel waar kinderen recht op zouden hebben als er geen testament was (zie 2.1).

Heeft de overledene in zijn testament bepaald dat 1 of meer van zijn kinderen niets van hem erven? Dan kunnen zij in bepaalde situaties hun legitieme portie opeisen. De legitieme portie geeft alleen recht op geld, niet op spullen. Een kind heeft na overlijden 5 jaar de tijd om zijn legitieme portie op te eisen. Doet hij dat niet binnen 5 jaar, dan vervalt het recht op zijn deel van de erfenis.

Voorbeeld

Herbert overlijdt. Zijn erfenis bestaat uit een woning met een WOZ-waarde van € 200.000 en een bankrekening met € 100.000. De enige nog levende familieleden van Herbert zijn zoon Raymond en dochter Magda.

Herbert heeft in zijn testament bepaald dat de hele erfenis naar Raymond gaat. Magda eist haar legitieme portie op. Als er geen testament zou zijn, dan zou Magda recht hebben op de helft van (€ 200.000 + € 100.000 =) € 300.000, dus € 150.000. Haar legitieme portie is daar weer de helft van, dus € 75.000.

2.3 Hebt u vragen?

Op belastingdienst.nl/erfbelasting vindt u meer informatie. Of bel de BelastingTelefoon voor nabestaanden: 0800 - 235 83 54. Wilt u uw burgerservicenummer bij de hand houden? Dan kunnen wij u sneller helpen.

B Uitleg bij de vragen in het aangifteformulier

Hoe vult u de vragen in?

Vul bij vraag 1 gegevens van de overledene in. Ga daarna verder met de volgende vragen. Hebt u bij een vraag niet genoeg ruimte? Stuur dan een bijlage mee waarop u aangeeft om welke vraag het gaat en beantwoord de vraag volledig op die bijlage. Zet op elke bijlage bovenaan de naam en het burgerservicenummer van de overledene. Stuur uw bijlagen mee met de aangifte.

Op het formulier staan 4 keer de vragen 4a tot en met 4h. Bij deze vragen kunt u van maximaal 4 erfgenamen de gegevens invullen. Doet u aangifte voor meer dan 4 erfgenamen? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met de vragen 4a tot en met 4h. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere erfgenamen. Zet op elke kopie bovenaan eerst het burgerservicenummer van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

Als u een buitenlands adres invult, moet u ook een landcode invullen. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. Een overzicht van landcodes vindt u op belastingdienst.nl (zoekterm 'landcodelijst'). Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Voor veel vragen vindt u hierna een toelichting. Deze toelichting helpt u bij het invullen van de aangifte erfbelasting.

1 Gegevens van de overledene

Vul bij vraag 1a de naam in van de overledene, het burgerservicenummer en de overlijdensdatum.

1b Getrouwd of geregistreerd partner

Vul deze vraag in als de overledene getrouwd was of een geregistreerd partner had.

U hoeft vraag 1b niet in te vullen als:

- de overledene een notarieel samenlevingscontract had met zijn partner
- de overledene samen met een partner of huisgenoot op hetzelfde adres stond ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Finaal verrekenbeding

Was de overledene getrouwd op huwelijkse voorwaarden? Of hadden hij en zijn partner een geregistreerd partnerschap en hadden zij partnerschapsvoorwaarden? Dan kan het zijn dat de overledene en zijn partner een finaal verrekenbeding hebben. Dit betekent dat bij overlijden het gezamenlijke vermogen verdeeld wordt op dezelfde manier als wanneer de overledene en zijn partner in gemeenschap van goederen waren getrouwd. Of op dezelfde manier als wanneer zij geen partnerschapsvoorwaarden hadden. Sommige zaken kunnen buiten deze verdeling gehouden worden, zoals het vermogen dat 1 van de partners al had voordat zij gingen trouwen.

U vindt de informatie over een finaal verrekenbeding in de huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden van de overledene en zijn partner.

1c Had de overledene kinderen?

Het gaat hier om kinderen die:

- door geboorte of erkenning eigen kind van de overledene zijn
- door de overledene zijn geadopteerd

Let op!

Het gaat hier **niet** om pleegkinderen of stiefkinderen.

Is 1 van deze kinderen eerder overleden dan zijn overleden ouder?

Het kan zijn dat een kind is overleden vóór zijn ouder.

Had dit overleden kind zelf kinderen?

De echtgenoot of geregistreerd partner en de kinderen van de overledene komen als 1e in aanmerking om van hem te erven. Maar als 1 van de kinderen al eerder is overleden, kan zijn erfenis naar zijn kinderen gaan. Het gaat dan dus om de kleinkinderen van de overledene voor wie u nu aangifte doet.

1d Had de overledene een testament?

Vul de gegevens in van de notaris die het testament heeft opgemaakt en de datum van het testament. Vul ook het protocolnummer van de notaris in.

Protocolnummer notaris

Elke notaris krijgt een persoonlijk protocolnummer van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. U vindt het protocolnummer op de notariële akte die de notaris heeft opgemaakt.

2 Gegevens contactpersoon

Vul de gegevens in van de contactpersoon. De contactpersoon is degene die namens meerdere erfgenamen aangifte doet.

Is er een executeur? Vul dan de gegevens van de executeur in. De executeur is voor ons ook de contactpersoon.

Landcode

Als u een buitenlands adres invult, moet u ook een landcode invullen. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. Een overzicht van landcodes vindt u op belastingdienst.nl (zoekterm 'landcodelijst'). Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Burgerservicenummer

Het burgerservicenummer staat op 1 van de volgende documenten:

- Nederlands identiteitsbewijs, zoals een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs
- een aanslag inkomstenbelasting of een aangiftebrief
- Nederlandse loonstrook, jaaropgaaf, zorgpas of zorgpolis

Beconnummer

Elke belastingconsulent heeft een beconnummer. U vindt het beconnummer bijvoorbeeld op zijn factuur.

Protocolnummer notaris

Elke notaris krijgt een persoonlijk protocolnummer van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. U vindt het protocolnummer op de notariële akte die de notaris heeft opgemaakt.

3 Voor wie doet u aangifte?

Bent u executeur en doet u aangifte voor alle erfgenamen? Geef dan aan voor hoeveel erfgenamen u aangifte doet. Bent u zelf ook erfgenaam? Tel uzelf dan ook mee.

Is er geen executeur aangewezen? Kruis dan aan welke situatie voor u geldt:

- U bent erfgenaam en gemachtigd om aangifte te doen voor meerdere erfgenamen.
- U bent erfgenaam en doet samen met andere erfgenamen aangifte.
- U bent erfgenaam en doet alleen aangifte voor uzelf.
- U bent geen erfgenaam, maar gemachtigd om aangifte te doen.

Geef ook aan voor hoeveel erfgenamen u aangifte doet.

3b Zijn er erfgenamen waarvoor u geen aangifte doet?

Bij vraag 3b vult u de gegevens in van de erfgenamen voor wie u geen aangifte doet.

Gaat het om een instelling? Vul dan de naam van de instelling in bij 'achternaam' en het RSIN (niet verplicht).

Legitieme portie

Heeft de overledene in zijn testament bepaald dat 1 of meer van zijn kinderen niets van hem erven? Dan kunnen zij in bepaalde situaties hun legitieme portie opeisen. Dit is de helft van het erfdeel waar kinderen recht op zouden hebben als er geen testament was. Kruis 'Ja' aan als de erfgenaam voor wie u geen aangifte doet, een beroep doet op zijn legitieme portie.

RSIN

RSIN staat voor Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatie Nummer. Een RSIN bestaat uit 9 cijfers.

Instellingen en bedrijven die ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel krijgen altijd een RSIN, behalve eenmanszaken.

Soms plaatst een organisatie haar RSIN of fiscaal identificatienummer op haar eigen website.

3c Naar wie wilt u dat wij de erfbelastingaanslag sturen?

Geef aan naar wie wij de aanslag erfbelasting kunnen sturen. Er zijn 2 mogelijkheden:

- Iedere ontvanger van (een deel van) de erfenis krijgt een eigen belastingaanslag.
- Wij sturen de belastingaanslag(en) naar de executeur-testamentair of naar de erfgenaam die ook namens andere erfgenamen aangifte heeft gedaan. Dit mag ook de gemachtigde of contactpersoon zijn.

3d Ondertekening door executeur of gemachtigde

Bent u executeur of gemachtigd om voor meerdere erfgenamen aangifte te doen? Dan ondertekent u het formulier bij vraag 3f. De erfgenamen voor wie u aangifte doet, hoeven het formulier bij vraag 4h niet zelf te ondertekenen. U hoeft de machtiging ook niet mee te sturen met het aangifteformulier.

4a tot en met 4h Gegevens erfgenaam

Bij deze vragen vult u de gegevens in van de erfgenamen. Erfgenamen zijn personen of instellingen die als gevolg van het overlijden iets krijgen uit de erfenis van de overledene. Hiermee bedoelen we ook personen of instellingen die een legaat krijgen. Een legaat is een bepaald onderdeel van de erfenis, bijvoorbeeld een kostbaar voorwerp of een geldbedrag, waarvan de overledene in zijn testament heeft vastgelegd dat het naar een bepaalde persoon gaat.

In het aangifteformulier is ruimte voor de gegevens van 4 erfgenamen (4 keer vraag 4a tot en met 4h). Doet u aangifte voor meer dan 4 erfgenamen? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met de vragen 4a tot en met 4h. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere erfgenamen. Vermeld op elke kopie het burgerservicenummer van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

4c Relatie met de overledene

Hier geeft u aan wat de relatie van de erfgenaam met de overledene is. In onderdeel C van deze toelichting vindt u een begrippenlijst met uitleg over de relaties die worden genoemd bij deze vraag. Bent u broer of zus van de overledene? Kruis dan aan: 'Anders'.

4d Erfdeel van de erfgenaam

Hier geeft u het erfdeel aan dat de erfgenaam krijgt volgens de wet of volgens het testament.

Voorbeeld erfdeel volgens de wet

Er is geen testament en de erfgenamen zijn de 4 kinderen van de overledene. Ieder kind erft 1/4 deel.

Voorbeeld erfdeel volgens een testament

In het testament staat dat u 1/10 krijgt van de erfenis van de overledene. Uw erfdeel is dus 1/10 deel.

Let op!

Heeft een overledene geen testament gemaakt en had hij een echtgenoot of geregistreerd partner en kinderen? Dan geldt de wettelijke verdeling.

In onderdeel A van deze toelichting vindt u algemene informatie met meer uitleg over de wettelijke verdeling.

Legitieme portie

Een legitimaris heeft recht op een in de wet bepaald deel van de nalatenschap (dat heet ook wel wettelijk erfdeel of legitieme portie). Kinderen zijn de belangrijkste groep legitimarissen.

Ook als een kind onterfd is, heeft het recht op de legitieme portie en kan het bezwaar maken na het overlijden.

Uitstel van betaling bij wettelijke verdeling of blote eigendom van een woning

Erfgenamen kunnen bijvoorbeeld in deze 2 situaties uitstel van betaling krijgen voor de erfbelasting:

- als de partner de woning van de overledene erft, en de kinderen daardoor een vordering op die partner krijgen
- als iemand (meestal de partner) het vruchtgebruik van de woning van de overledene krijgt en andere erfgenamen de blote eigendom

In onderdeel C van deze toelichting vindt u een begrippenlijst met uitleg over vruchtgebruik en blote eigendom.

Uitstel van betaling als de partner de woning erft

Erft de partner de woning van de overledene omdat de overledene dat in zijn testament heeft bepaald of omdat de wettelijke verdeling geldt? Dan krijgen de kinderen een vordering op die partner. Het kan dan zijn dat de kinderen de erfbelasting niet kunnen betalen. De partner moet dan de erfbelasting van de kinderen betalen. Hij kan echter uitstel van betaling krijgen als aan de volgende 3 voorwaarden wordt voldaan:

- De erfenis van de overledene bestaat hoofdzakelijk uit de woning.
- De aanslag erfbelasting kan niet worden betaald uit de rest van de erfenis.
- De partner kan de erfbelasting niet betalen.

Uitstel van betaling als erfgenamen de blote eigendom van de woning krijgen

De overledene kan in zijn testament bepaald hebben dat een erfgenaam het vruchtgebruik krijgt van een woning en een andere erfgenaam de blote eigendom. De erfgenaam die de blote eigendom erft, moet over de waarde van die blote eigendom erfbelasting betalen. Als de blooteigenaar de erfbelasting niet kan betalen, moet de vruchtgebruiker de erfbelasting betalen. De vruchtgebruiker kan echter uitstel van betaling krijgen als aan de volgende 3 voorwaarden wordt voldaan:

- De erfenis van de overledene bestaat hoofdzakelijk uit de woning.
- De aanslag erfbelasting kan niet worden betaald uit de rest van de erfenis.
- De vruchtgebruiker kan de erfbelasting niet betalen.

In onderdeel C van deze toelichting vindt u een begrippenlijst met uitleg over vruchtgebruik en blote eigendom.

Op belastingdienst.nl/erfbelasting vindt u meer informatie over uitstel van betaling.

Invorderingsrente

Over het bedrag waarvoor u uitstel krijgt, moet u invorderingsrente betalen. De hoogte van deze rente wordt ieder kwartaal vastgesteld en gepubliceerd op belastingdienst.nl.

4e De erfgenaam krijgt 1 of meer legaten

Een legaat is een bepaald onderdeel van de erfenis, bijvoorbeeld een kostbaar voorwerp, waarvan de overledene in zijn testament of codicil heeft vastgelegd dat het naar een bepaalde persoon gaat. Een legaat kan ook een geldbedrag zijn, maar dat kan alleen in een testament zijn vastgelegd en niet in een codicil. Er bestaan 2 soorten legaten:

- legaten vrij van recht
- legaten niet vrij van recht

Legaat ten laste van een andere erfgenaam

Een legaat kan ten laste komen van de hele nalatenschap of van een andere erfgenaam. Het gaat dan om bijvoorbeeld een kleinkindlegaat (van ouder naar kind) of een afvullegaat (van kind naar de ouder).

Of een legaat ten laste komt van een andere erfgenaam leest u in het testament van de overledene. Komt het legaat ten laste van meer dan 1 erfgenaam? Bijvoorbeeld in het geval van een afvullegaat ten laste van de erfdelen van 3 kinderen? Vul dan per erfgenaam zijn burgerservicenummer in.

Legaten vrij van recht

Een legaat is vrij van recht als degene die het legaat krijgt niet zelf erfbelasting over het legaat hoeft te betalen, maar de erfbelasting uit de erfenis moet worden betaald door alle erfgenamen. Of een legaat vrij van recht is, staat altijd in het testament. U geeft hier de waarde aan van het legaat zonder rekening te houden met de erfbelasting die over het legaat moet worden betaald. Vul de nettowaarde in die in het testament staat.

Legaten niet vrij van recht

Moet de ontvanger van een legaat daarover zelf erfbelasting betalen? Dan spreken we over een 'legaat niet vrij van recht'.

Vul bij vraag 4f het totaal in van de legaten die deze erfgenaam krijgt.

4g Inbreng van een schenking in de nalatenschap

Soms wordt een schenking gedaan bij leven met een inbrengverplichting in de nalatenschap. Dat is dan vastgelegd in de schenkingsovereenkomst of dit wordt later in het testament bepaald. Doel hiervan is om de erfgenamen (vaak de kinderen) gelijk te behandelen.

De inbreng vindt niet plaats door de schenking daadwerkelijk in de nalatenschap te brengen, maar door de waarde ervan te verrekenen met het erfdeel. Het erfdeel wordt daarmee verlaagd hooguit tot nul.

Voorbeeld

De nalatenschap is € 100.000. De erflater heeft 2 kinderen. Kind A heeft tijdens leven een schenking met inbrengverplichting gehad van € 50.000. Kind B heeft geen schenking gehad. De fictieve nalatenschap is € 150.000 en daarmee wordt het erfdeel van elk kind € 75.000. Het erfdeel van kind A wordt met € 50.000 verminderd tot bruto schenking op papier € 25.000. Het erfdeel van kind B is bruto € 75.000.

4h Ondertekening door de erfgenaam

Als er geen executeur of gemachtigde is, ondertekent iedere erfgenaam op de bladzijde waarop zijn gegevens ingevuld zijn.

5 Samenstelling van de erfenis

Bij vraag 5a tot en met 5g geeft u de waarde aan van het vermogen van de overledene op de overlijdensdatum. Het vermogen van een persoon bestaat uit al zijn bezittingen en schulden. De verschillende delen van een vermogen worden 'vermogensbestanddelen' genoemd. Voorbeelden van vermogensbestanddelen zijn een woning, een bankrekening, een aandelenpakket, een hypotheek.

Echtgenoot of geregistreerd partner

Stonden de overledene en zijn partner bij de burgerlijke stand van de gemeente ingeschreven als geregistreerd partner? Dan is dat voor de belasting hetzelfde als wanneer ze getrouwd waren.

Let op!

Echtgenoot of geregistreerd partner zijn, is niet hetzelfde als:

- samenwonen met een notarieel samenlevingscontract
- staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Gemeenschappelijk vermogen of privévermogen

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner en hebben hij en zijn echtgenoot of geregistreerd partner geen huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Dan zijn de bezittingen van de overledene en zijn echtgenoot of geregistreerd partner meestal gemeenschappelijk vermogen.

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner en hebben hij en zijn echtgenoot of geregistreerd partner huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Dan zijn zijn bezittingen meestal privévermogen.

Let op!

In veel huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden is een verrekenbeding opgenomen. Meestal ontstaat hierdoor een schuld in geld van de overledene aan de echtgenoot of geregistreerd partner. Deze schuld geeft u aan bij vraag 5f.

Er kan ook een schuld van de echtgenoot of geregistreerd partner aan de overledene ontstaan. De overledene heeft dan een vordering op de echtgenoot of geregistreerd partner. Deze vordering geeft u als bezitting aan bij vraag 5g.

Was de overledene niet getrouwd? Dan zijn zijn bezittingen privévermogen.

Gemeenschappelijk vermogen of gezamenlijk vermogen

Gemeenschappelijk vermogen is iets anders dan gezamenlijk vermogen.

U hebt gemeenschappelijk vermogen als u:

- getrouwd of geregistreerd partner bent zonder huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden
- samen met uw echtgenoot of geregistreerd partner eigenaar bent van een bezitting

Voor de wet zijn u en uw echtgenoot of geregistreerd partner dan eigenaar. Hebt u bijvoorbeeld met uw echtgenoot of geregistreerd partner een huis gekocht, dan is het hele huis van u allebei.

U hebt gezamenlijk vermogen als:

- u samen met andere personen eigenaar bent van een bezitting
- u en deze andere personen geen echtgenoot of geregistreerd partner van elkaar zijn

Voor de wet zijn er dan verschillende eigenaren. Hebt u bijvoorbeeld met 2 zakenvrienden een vakantiewoning gekocht, dan is ieder voor 1/3 eigenaar van de vakantiewoning.

Hieronder vindt u voorbeelden van mogelijke situaties.

Voorbeeld 1: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, alleen gemeenschappelijk vermogen

Jet en Annelies zijn getrouwd. De woning waarin ze wonen, hebben ze samen gekocht. Jet komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Jet. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 400.000 als 'gemeenschappelijk'
- € 0 als 'privé'

Voorbeeld 2: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, ook privévermogen

Ans en Frans zijn getrouwd. De woning waarin ze wonen, hebben ze samen gekocht. Ans heeft uit een erfenis van haar vader een bankrekening gekregen met € 100.000. De vader van Ans heeft in zijn testament bepaald dat de bankrekening altijd privévermogen van Ans blijft. Ans komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Ans. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 400.000 als 'gemeenschappelijk'
- € 100.000 als 'privé'

Voorbeeld 3: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, gezamenlijk vermogen en gemeenschappelijk vermogen

Jan is getrouwd met Fientje. Jan heeft een woning gekocht met zijn broer Klaas, die niet getrouwd is. Jan is voor 1/4 deel eigenaar van de woning en Klaas voor 3/4 deel. Het deel van Jan is gemeenschappelijk vermogen van Jan en Fientje.

Jan komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Jan. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 100.000 (1/4 van € 400.000) als 'gemeenschappelijk'
- € 0 als 'privé'.

Voorbeeld 4: niet getrouwd, gezamenlijk vermogen

De situatie is hetzelfde als in voorbeeld 3, maar nu komt Klaas te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Klaas. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 0 als 'gemeenschappelijk'
Klaas was namelijk niet getrouwd.
- € 300.000 (3/4 van € 400.000) als 'privé'

Voorbeeld 5: samenwonend

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar geworden.

Petra komt te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Petra. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 0 als 'gemeenschappelijk'
Petra was namelijk niet getrouwd.
- € 200.000 (1/2 van € 400.000) als 'privé'

Voorbeeld 6: samenwonend en samenlevingscontract met verblijvingsbeding

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben wel een samenlevingscontract laten opmaken door een notaris. Liesbeth en Petra hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar. In het samenlevingscontract van Liesbeth en Petra staat een zogenoemd verblijvingsbeding. Ze hebben afgesproken dat wanneer 1 van hen overlijdt, haar aandeel in de woning eigendom wordt van de ander, tegen een vergoeding van € 100.000.

Petra komt te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Petra. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U vult bij vraag 5c niets in. U telt het bedrag dat Liesbeth moet betalen, € 100.000, op bij de waarde van de vordering bij vraag 5j.

5a tot en met 5n Waarde van de bezittingen

Bij deze vragen geeft u de waarde aan van de bezittingen van de overledene op de dag van overlijden.

Let op!

Had de overledene alleen de blote eigendom van een vermogensbestanddeel? Bereken dan de waarde van het vermogensbestanddeel met behulp van tabel C in onderdeel D van deze toelichting.

Hoe bepaalt u de marktwaarde van bezittingen?

Meestal moet u uitgaan van de marktwaarde op de dag van overlijden. De marktwaarde is de hoogste prijs die u voor een bezitting zou kunnen krijgen als u die verkocht. Marktwaarde wordt ook wel 'waarde in het economisch verkeer' genoemd. Als u moet uitgaan van een andere waarde, geven wij dit aan.

Met de Belastingdienst afspraken maken over de waarde van bezittingen

U kunt met ons een zogenoemde vaststellingsovereenkomst sluiten. U en wij wijzen dan allebei een eigen deskundige aan en deze deskundigen stellen samen de waarde van een vermogensbestanddeel vast. U en wij spreken van tevoren af dat u en wij de uitspraak van de deskundigen zullen accepteren. U hoeft alleen de kosten van uw eigen deskundige te betalen.

U kunt met ons een vaststellingsovereenkomst afsluiten voor:

- onroerende zaken die niet worden gebruikt als woning
- schepen
- aandelen die niet verhandeld worden (incourante aandelen)
- roerende zaken waarvan de waarde moeilijk is vast te stellen, zoals kunstvoorwerpen, antiek, machines en verzamelingen

Wilt u een vaststellingsovereenkomst met ons afsluiten, dan kunt u erom vragen bij het belastingkantoor waar u aangifte erfbelasting doet.

5a Woning of onroerende zaak

Bij vraag 5a vult u de onroerende zaken in die de overledene had op de overlijdensdatum. Het gaat bijvoorbeeld om:

- een eigen woning (koopwoning)
- een vakantiehuis
- een verhuurde (vakantie)woning
- een garagebox
- een stuk grond
- een landgoed
- een aan een onderneming ter beschikking gesteld pand (TBS-pand)

Het gaat hierbij om onroerende zaken in Nederland en in het buitenland.

Landgoederen

Is 1 van de onroerende zaken een landgoed dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)? Vul dan ook vraag 5 in.

5a.6 WOZ-waarde of waarde in het economisch verkeer

Voor woningen vult u de WOZ-waarde in en voor bijvoorbeeld bedrijfspanden, een onbebouwd stuk grond of een onroerende zaak in het buitenland de waarde in het economisch verkeer.

Let op!

Vul de waarde ook in bij vraag 5c, na aftrek van de waardeverminderende factoren door erfpacht, huur of pacht.

Waardering woningen

Voor de waardering van een woning mag u bij vraag 5a.6 kiezen tussen:

- de WOZ-waarde 2021
De gemeente verstuurt deze WOZ-waarde begin 2021, de peildatum is 1 januari 2020.
- de WOZ-waarde 2022
De gemeente verstuurt deze WOZ-waarde begin 2022, de peildatum is 1 januari 2021.

Als u de WOZ-waarde 2021 nog niet hebt ontvangen

Hebt u de WOZ-waarde 2022 met peildatum 2021 nog niet ontvangen van de gemeente? Dan vult u de WOZ-waarde 2021 met peildatum 2021 in. Blijkt later dat de WOZ-waarde van 2022 lager is? Dan kunt u bezwaar maken tegen de eerder opgegeven waarde, ook als de bezwaartermijn van 6 weken is verstreken. Wij verminderen dan de aanslag.

Let op!

Was de overledene voor een deel eigenaar van de woning? Vul dan dat deel van de waarde van de woning in.

Als de overledene bijvoorbeeld voor 1/6 deel eigenaar was van een woning met een waarde van €360.000, vult u bij vraag 5a.6 (1/6 van €360.000 =) €60.000 in.

Hebt u bezwaar gemaakt tegen de WOZ-waarde?

Hebt u bij de gemeente bezwaar gemaakt omdat u het niet eens was met de WOZ-waarde die de gemeente heeft vastgesteld? En is uw bezwaar toegewezen? Dan mag u uitgaan van de nieuw vastgestelde WOZ-waarde. Hebt u nog geen reactie gekregen van de gemeente? Vul dan de WOZ-waarde in die de gemeente eerder heeft vastgesteld. Als later blijkt dat de gemeente een lagere WOZ-waarde vaststelt, kunt u bezwaar maken tegen de eerder opgegeven waarde, ook na de bezwaartermijn van 6 weken. Wij verminderen dan de aanslag.

Woningen waaraan na 1 januari 2021 iets is veranderd

Hierbij moet u denken aan woningen in aanbouw en woningen die zijn verbouwd, afgebroken of onderdeel zijn geworden van een andere onroerende zaak na 1 januari van het jaar van overlijden. Voor deze woningen vult u niet de WOZ-waarde in, maar de marktwaarde op de dag van overlijden.

Uitzonderingen

In de volgende gevallen vult u niet de hele WOZ-waarde in, maar maakt u eerst een berekening:

- Voor de woning wordt erfpacht betaald.
- De woning wordt verhuurd en de huurder geniet huurbescherming.
- De woning wordt verpacht.
- De overledene had (voor een deel) de blote eigendom van een woning of een andere onroerende zaak.
- Een woning maakt deel uit van een gebouw en kan niet als een afzonderlijke zaak overgedragen worden.

Woningen waarvoor erfpacht moet worden betaald

Bij deze onroerende zaken geeft u de WOZ-waarde aan verminderd met 17 keer de jaarlijkse canon (vergoeding voor het erfpacht).

Voorbeeld

Stel, de jaarlijkse canon die u moet betalen is €2.500. De WOZ-waarde van uw woning is €250.000. U geeft aan: €250.000 - (17 x €2.500) €42.500 = €207.500.

Let op!

Wordt de canon jaarlijks aangepast? Neem dan voor de berekening de laatstbetaalde jaarlijkse canon. Is de canon afgekocht? Dan kunt u niets aftrekken van de WOZ-waarde.

Woningen die worden verhuurd en waarvan de huurder huurbescherming geniet, of woningen die worden verpacht

Voor de berekening van de waarde die u moet aangeven, gebruikt u tabel D uit onderdeel D (Tabellen en rekenhulpen) van deze toelichting. Dit geldt alleen als de waarde van de woning omlaag gaat omdat ze wordt verhuurd of verpacht. Dus niet wanneer de woning slechts korte tijd wordt verhuurd, zoals bij een vakantiewoning.

Verhuurde woningen die deel uitmaken van een gebouw en die niet als een afzonderlijke zaak kunnen worden overgedragen

Het gaat hier bijvoorbeeld om onzelfstandige woon-eenheden. Het gaat hier dus niet om reguliere flatwoningen (appartementen). Voor de berekening van de waarde gebruikt u tabel D uit onderdeel D (Tabellen en rekenhulpen) van deze toelichting. De WOZ-waarde bij stap 1 in tabel D vermindert u eerst met € 20.000.

Let op!

Bent u huurder of pachter van een woning en erft u deze woning? Dan moet u altijd de WOZ-waarde invullen.

Onroerende zaken waarvan de overledene (voor een deel) de blote eigendom had

Was de overledene wel (voor een deel) eigenaar van een vermogensbestanddeel, maar mocht hij geen gebruik maken van dit vermogensbestanddeel of de opbrengsten ervan? Dan had hij (voor een deel) de blote eigendom van dit vermogensbestanddeel. In deze situatie maakt u gebruik van tabel C uit onderdeel D van deze toelichting.

Serviceflat

Is de eigen woning een serviceflat? En is de marktwaarde ten minste 30% lager dan de WOZ-waarde? Dan mag u uitgaan van de marktwaarde.

Wat is een serviceflat?

Een serviceflat is een woning met extra voorzieningen die verplicht worden afgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld maaltijden, een alarmservice en voorzieningen voor persoonlijke verzorging, zoals een kapper.

Vakantiewoningen en garageboxen

Voor vakantiewoningen en garageboxen geldt de WOZ-waarde. Voor andere onroerende zaken vult u de marktwaarde in.

Had de overledene landbouwgrond en heeft hij die verpacht? Houd daar dan rekening mee als u de waarde van deze onroerende zaken vaststelt.

Let op!

Hoort een onroerende zaak bij het ondernemingsvermogen van de overledene? Geef de waarde van deze onroerende zaak dan niet op bij vraag 5a. Ondernemingsvermogen geeft u aan bij vraag 5k en vraag 11.

Landgoederen

Is 1 van de onroerende zaken waarvan u bij vraag 5a de waarde aangeeft, een landgoed? Vul dan ook vraag 5e in. Bij vraag 5a geeft u de marktwaarde aan van het gehele landgoed, zonder rekening te houden met de waarderingregels in de Natuurschoonwet.

Woning van de overledene in het buitenland

Voor de woning van de overledene in het buitenland vult u de marktwaarde in.

Onroerende zaken in het buitenland

Had de overledene onroerende zaken in het buitenland, bijvoorbeeld een tweede woning? Dan vult u hier de marktwaarde in.

5b Waardeverminderende factoren onroerende zaak

In onderdeel D van deze toelichting vindt u bij tabel D meer informatie over de waardering van een verhuurde of verpachte woning.

5d Ter beschikking gesteld pand

Een ter beschikking gesteld pand is een pand dat door de ondernemer vanuit zijn privévermogen ter beschikking is gesteld aan een onderneming.

5e Landgoed dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)

Vul vraag 5e in als:

- de overledene een landgoed had dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)
- de erfgenamen in het bezit zijn gekomen van een landgoed en van plan zijn om dit als NSW-landgoed te laten rangschikken

Op rvo.nl/natuurschoonwet vindt u een uitgebreide uitleg over het rangschikken van een NSW-landgoed en de voorwaarden. U leest daar ook aan welke voorwaarden een landgoed dat is opengesteld voor publiek moet voldoen.

Waarde van het landgoed

Voor onroerende zaken die in gebruik zijn als woning is voor de erfbelasting de WOZ-waarde het uitgangspunt.

Opstallen en landerijen worden gewaardeerd op de waarde in het economisch verkeer en op de bestemmingswaarde.

De bestemmingswaarde is een percentage van de waarde in het economisch verkeer. Dit percentage is verschillend, omdat rekening gehouden mag worden met:

- de instandhoudingskosten (de waarde van de verplichtingen die de instandhouding van de NSW-rangschikking met zich meebrengt)
- het gebruik
- de verhouding gebouwd/ongebouwd op het landgoed;
- de functie van de grond (bos/natuurterrein/landbouwgrond)
- het gebruik van de gebouwen en de grond (eigen gebruik of verhuurd/verpacht)

Wij leggen een aanslag erfbelasting op voor het NSW-landgoed, maar het verschuldigde bedrag wordt (op verzoek) 25 jaar lang niet ingevorderd. Hiervoor moet het landgoed wel 25 jaar als NSW-landgoed in stand worden gehouden en 25 jaar lang in bezit blijven.

5f Roerende zaken

Roerende zaken zijn bijvoorbeeld auto's, boten, verzamelingen, inboedels, sieraden, kunst en antiek. Vul hiervoor de marktwaarde in.

Vindt u het moeilijk om deze waarde te bepalen?

Kijk dan eens naar:

- catalogi van veilinghuizen
- verkoopsites als marktplaats.nl, ebay.nl of ebay.com
- waardevaststellingen door organisaties, zoals de ANWB/Bovag koerslijst voor auto's
- verzekeringen die de overledene had voor waardevolle bezittingen, zoals kunst- of antiekverzamelingen. Bij dit soort verzekeringen zijn de bedragen waarvoor de bezittingen zijn verzekerd meestal een richtlijn om de werkelijke waarde te bepalen.

U kunt deze roerende zaken ook laten taxeren. In sommige gevallen kunt u ons om een vaststellingsovereenkomst vragen.

5g Bank- en spaarrekeningen

Hier vult u alle bank- en spaarrekeningen van de overledene in, zowel in Nederland als in andere landen.

5h Contant geld op de overlijdensdatum

Hier vult u de waarde in van het contant geld dat de overledene had op de overlijdensdatum.

5i Effectenrekening

Hier geeft u de waarde aan van:

- aandelen
- obligaties
- participaties in beleggingsfondsen
- aandelen of rechten in ondernemingen die geen aanmerkelijk belang vertegenwoordigen
- andere rechten in beleggingen of ondernemingen

Het gaat hier om beleggingen in Nederland en in het buitenland.

Meestal vindt u de bedragen die u moet aangeven, op de opgaven van de bank of het fonds waarin de overledene belegde. Vraag bij de bank of het fonds naar een overzicht van de dag vóór de dag van het overlijden.

Van beleggingen die genoteerd staan aan de effectenbeurs, neemt u de slotkoers van de laatste beursdag vóór de dag van het overlijden. Als de overledene aandelen of andere rechten had in ondernemingen die niet aan de effectenbeurs genoteerd staan, dan gaat u uit van de marktwaarde.

Let op!

Had de overledene een aanmerkelijk belang in een onderneming? Vul dan de waarde van dat aanmerkelijk belang niet hier in, maar bij vraag 11. De overledene had een aanmerkelijk belang als hij (samen met zijn echtgenoot of geregistreerd partner) minimaal 5% van de aandelen van een onderneming bezat.

5j Vorderingen

Bij vorderingen gaat het om geld dat de overledene nog te goed had. Ook vorderingen tellen mee als deel van de erfenis. Voorbeelden zijn:

- geld dat de overledene aan iemand heeft geleend. Hierbij hoort ook rente die de lener moest betalen tot de dag van overlijden, maar nog niet betaald heeft.
- geld dat iemand schuldig is aan de overledene omdat de overledene zijn deel van een erfenis nog niet heeft gekregen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vordering die de overledene had op zijn ouder. Had de overledene recht op een deel van een erfenis die nog niet is verdeeld? Vul dan de waarde van het deel van de overledene in bij vraag 5l.
- geld dat de overledene nog terugkrijgt van de Belastingdienst
- recht op een vergoeding uit een overeenkomst, zoals een vennootschaps- of maatschapscontract
- vordering van de overledene op de echtgenoot of geregistreerd partner door een verrekenbeding uit de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Let op!

Verzekeringsuitkeringen geeft u aan bij vraag 5l (voor polissen die doorlopen en in de toekomst worden uitgekeerd) of bij vraag 8a (voor polissen die al zijn uitgekeerd).

Geef ook aan of 1 of meer leningen direct opeisbaar zijn en of er voor deze leningen een lager rentepercentage dan 6% is afgesproken. Direct opeisbaar betekent dat de overledene het uitgeleende geld op elk moment kon terugvragen, dat wil zeggen binnen 1 jaar. Bij een niet-direct opeisbare lening is vooraf een opzegtermijn afgesproken van tenminste 1 jaar.

Soort rente

Kruis aan om welke soort rente het gaat:

- enkelvoudige rente
Er is sprake van enkelvoudige rente (of interest) als de echtgenoot of geregistreerd partner wél rente aan de erfgenamen betaalt over de schuld, maar niet over de rente over die schuld.
- samengestelde rente
Er is sprake van samengestelde rente (of interest) als de echtgenoot of geregistreerd partner niet alleen rente aan de erfgenamen betaalt over de schuld, maar ook over de rente over die schuld. Dit heet ook wel rente op rente.
- geen rentepercentage
Er is geen rentepercentage afgesproken.

Als de rente van een vordering variabel is, beweegt de rente mee met de ontwikkelingen in de markt. Er is dan geen rentevaste periode afgesproken. Steeds moet de dan geldende rente worden betaald.

5k Ondernemingsvermogen

Deze vraag hoeft u alleen in te vullen als de overledene ondernemingsvermogen had. Vul in dat geval eerst vraag 11 in. Neem daarna de waarde over die u hebt ingevuld bij vraag 11f.3. Moet er een koopsom of inbrengsom worden betaald voor het ondernemingsvermogen? Verminder de waarde van het ondernemingsvermogen dan met dat bedrag. De koopsom of inbrengsom vult u in bij vorderingen (vraag 5j.3).

Wij gebruiken de begrippen 'onderneming', 'ondernemingsvermogen' en 'aanmerkelijk belang' zoals ze zijn vastgelegd in de Wet inkomstenbelasting 2001.

5l Andere bezittingen

Geef hier de waarde op van alle bezittingen van de overledene die nog niet zijn genoemd bij de vorige vragen. Het gaat hierbij om zaken als:

- lopende polissen
Dit zijn polissen die nog niet uitkeren. Hieronder vallen ook spaarbrieven en beleggingspolissen. U kunt de waarde van deze polissen op de datum van overlijden opvragen bij de instellingen waarbij de overledene de polissen heeft afgesloten.
- rechten van vergunningen, octrooien, auteursrechten.

Voorbeeld auteursrecht

De overledene had een boek geschreven, een uitvinding gedaan of een lied gecomponeerd. Hier ontving hij regelmatig een vergoeding voor. Als het recht op die vergoeding overgaat naar de erfgenamen, geeft u de waarde van dit recht aan.

5m Nog niet verdeelde erfenis (onverdeelde boedel)

Een onverdeelde boedel is een erfenis die nog niet is verdeeld. Het gaat hier bijvoorbeeld om een erfdeel dat de overledene te goed had, maar nog niet had ontvangen.

Had de overledene nog recht op een nog niet verdeelde erfenis? Vul dan bij vraag 5m de gegevens in van de persoon van wie de erfenis nog niet was verdeeld en de waarde van de onverdeelde erfenis op de overlijdensdatum.

Voorbeeld aandeel in nog niet verdeelde erfenis bij een overlijden voor 1 januari 2003

Jakob, de vader van de overledene, is voor 1 januari 2003 overleden. Jakob was getrouwd zonder huwelijkse voorwaarden en had geen testament gemaakt. De erfgenamen waren toen: de moeder van de overledene, de overledene zelf en zijn zus. Jakob liet alleen een effectenportefeuille na. De helft van deze effectenportefeuille was eigendom van de moeder. De erfenis van Jakob bestond dan uit de andere helft van de effectenportefeuille. Iedere erfgenaam had recht op 1/3 van de erfenis. Maar deze erfenis is nooit verdeeld. Het erfdeel van de overledene voor wie u nu aangifte doet, is 1/3 van de helft van de waarde die de effectenportefeuille nu heeft. De waarde van dit aandeel geeft u bij deze vraag aan.

Voorbeeld aandeel in nog niet verdeelde erfenis bij een overlijden na 1 januari 2003

Jakob, de vader van de overledene, is na 1 januari 2003 overleden. Jakob was getrouwd zonder huwelijkse voorwaarden en had geen testament gemaakt. De erfgenamen waren toen: de moeder van de overledene, de overledene zelf en zijn zus. De wettelijke verdeling was van toepassing. Jakob liet alleen een effectenportefeuille na. De helft van deze effectenportefeuille was eigendom van de moeder. De erfenis van Jakob bestond dan uit de andere helft van de effectenportefeuille. Iedere erfgenaam had recht op 1/3 van de erfenis. Het erfdeel van de overledene voor wie u nu aangifte doet, bestaat uit een vordering in geld op de moeder. De waarde van deze vordering is 1/3 van de helft van de waarde die de effectenportefeuille had op de dag van overlijden van Jakob. De waarde van de vordering geeft u bij deze vraag aan.

5n Totale waarde van de bezittingen

Tel de gemeenschappelijke bezittingen die u hebt ingevuld bij vraag 5c tot en met vraag 5m bij elkaar op. Vul het totaal in bij 'Totale waarde bezittingen, gemeenschappelijk'.

Tel de privé-bezittingen die u hebt ingevuld bij vraag 5c tot en met vraag 5m bij elkaar op. Vul het totaal in bij 'Totale waarde bezittingen, privé'.

5o tot en met 5s Waarde van de schulden

Bij vraag 5o tot en met 5s geeft u de waarde van de schulden aan.

5o Hypotheken en andere schulden voor onroerende zaken

Vul hier het bedrag in van leningen die de overledene had afgesloten om de onroerende zaken te kopen die u hebt aangegeven bij vraag 5a. Het gaat hier meestal om hypotheekleningen. De bedragen van deze leningen staan op de overzichten van de instellingen of personen die het geld hebben geleend aan de overledene. Bij de hypotheekschuld mag u ook de rente optellen die de overledene tot de dag van zijn overlijden had moeten betalen, maar nog niet betaald had.

Verzekering bij hypotheek

Had de overledene een verzekering afgesloten die was bedoeld om na zijn overlijden de hypotheek helemaal of gedeeltelijk af te lossen? Kijk dan op de polis naar welke persoon of instelling de uitkering van deze verzekering gaat. Deze persoon of instelling wordt op de polis 'de 1e begunstigde' genoemd. Is de bank of een andere kredietverstrekker de 1e begunstigde? Trek dan het bedrag van de verzekeringsuitkering af van het bedrag van de hypotheekschuld. De uitkomst hiervan vult u in bij vraag 5o.1.

Is de bank niet de 1e begunstigde? Dan is de 1e begunstigde meestal de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene of iemand anders met wie de overledene samen de hypotheek heeft genomen. De echtgenoot of geregistreerd partner heeft meestal wel een overeenkomst met de bank getekend waarin hij zich verplicht om de hypotheek met de uitkering af te lossen. In deze situatie vult u bij vraag 5o.1 de hypotheekschuld op de dag van overlijden in. De verzekeringsuitkering vult u in bij vraag 8a.

5p Schuld aan erfgenamen eerder overleden partner

U vult bij deze vraag een bedrag in als de overledene de erfdelen nog moet betalen aan de andere erfgenamen van zijn echtgenoot of geregistreerd partner die eerder is overleden. Vul ook de naam van de eerder overleden echtgenoot of partner in en de datum van overlijden.

Voorbeeld

Jan en Imke zijn getrouwd en hebben geen huwelijkse voorwaarden. Ze hebben 3 kinderen. Jan en Imke hebben samen een vermogen van € 400.000. Imke overlijdt in 2003, zonder testament. De helft van het gemeenschappelijk vermogen (€ 200.000) is van Jan. De andere helft (€ 200.000) gaat naar Jan en de kinderen. Zij hebben allen recht op 1/4 van de erfenis van Imke: (1/4 van € 200.000 =) € 50.000 per persoon. De wettelijke verdeling is van toepassing. Jan hoeft daarom de kinderen hun erfdeel nog niet uit te betalen, maar hij blijft hen schuldig. In 2021 overlijdt Jan. Hij laat alleen een woning na met een WOZ-waarde van € 500.000. De erfenis van Jan is nu: de waarde van de woning (€ 500.000) min de schuld aan zijn 3 kinderen (3 x € 50.000 = € 150.000). In totaal is Jans erfenis dus (€ 500.000 - € 150.000 =) € 350.000. Jan heeft een schuld van € 150.000 aan zijn 3 kinderen. Maar Jan heeft eerder al € 3.000 erfbelasting betaald over de erfdelen van de kinderen uit de erfenis van Imke. Hij heeft deze erfbelasting voorgeschoten voor de kinderen, waardoor zijn schuld aan hen lager is geworden. Bij vraag 5p vult u € 150.000 - € 3.000 = € 147.000 in.

Let op!

Weet u als erfgenaam niet hoe groot de schuld is die de overledene bij u heeft? Als er aangifte erfbelasting is gedaan toen de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene overleed, kunt u bij ons schriftelijk een kopie van die aangifte opvragen. Stuur daarvoor een brief naar de Belastingdienst. Met de kopie van die aangifte erfbelasting kunt u bepalen hoe groot de schuld van de overledene aan de erfgenamen was.

Hoe kunt u een kopie van de aangifte opvragen?

Stuur een brief naar:

Belastingdienst/Erfbelasting
Postbus 4660, 5601 ER Eindhoven

Zet in uw brief de volgende gegevens:

- uw burgerservicenummer
- uw naam
- uw adres
- uw geboortedatum
- de naam van de overledene
- de geboortedatum of overlijdensdatum van de overledene

Let op!

Stuur ook een kopie van uw legitimatiebewijs mee.

Bent u geen erfgenaam maar een gemachtigde? Stuur dan de machtiging mee en een kopie van uw legitimatie.

Rente optellen bij schuld aan andere erfgenamen?

Mogelijk moest de overledene als echtgenoot of geregistreerd partner rente betalen over zijn schuld aan de andere erfgenamen van zijn eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Bij vraag 5p vult u dan het bedrag in van de schuld plus de rente.

Wanneer moet de echtgenoot of geregistreerd partner rente betalen over zijn schuld aan andere erfgenamen?

Er zijn 3 mogelijkheden:

- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is **voor** 1 januari 2003 overleden.
- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is **na** 1 januari 2003 overleden.
- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had een testament laten opstellen.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is voor 1 januari 2003 overleden

De erfgenamen kunnen samen hebben afgesproken dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente moest betalen over zijn schuld aan de andere erfgenamen. Van deze afspraak moet een overeenkomst zijn opgemaakt.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is na 1 januari 2003 overleden

Het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente moet betalen over zijn schuld aan de andere erfgenamen van zijn eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Het Burgerlijk Wetboek bepaalt ook hoeveel rente de overledene moet betalen. Dit hangt samen met de rentestand. Bij de huidige rentestand hoeft de echtgenoot of geregistreerd partner volgens het Burgerlijk Wetboek geen rente te betalen.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had een testament laten opstellen

In het testament kan zijn bepaald dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente betaalt over zijn schuld aan de andere erfgenamen van zijn eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Het testament bepaalt dan ook welk rentepercentage de echtgenoot of geregistreerd partner betaalt en of het gaat om enkelvoudige of samengestelde rente.

5q Schenking op papier

Een schenking op papier is een schenking die de overledene tijdens zijn leven heeft gedaan en die pas na zijn overlijden wordt uitbetaald. Zo'n schenking moet zijn vastgelegd in een notariële akte. Op belastingdienst.nl/schenken leest u hierover meer informatie.

Schulden als gevolg van schenkingen op papier

Heeft de overledene tijdens zijn leven een schenking gedaan en is dit bedrag nog niet uitbetaald? Dan had de overledene een schuld als gevolg van een schenking op papier. Zo'n schuld geeft u alleen aan bij deze vraag als een notaris er een akte voor heeft opgemaakt.

Daarnaast moet de overledene jaarlijks minimaal 6% rente betaald hebben. Deze regel geldt voor schenkingen op papier die in 2003 of later zijn gedaan.

Is de akte opgemaakt vóór 2003 en is daarbij een lagere zakelijke rente afgesproken dan 6%? Dan mag u de vraag over het betalen van 6% rente toch met 'Ja' beantwoorden.

5r Andere schulden

Vul hier de bedragen in van schulden die u nog niet hebt aangegeven bij de vraag 5o tot en met 5q. Hieronder staan voorbeelden van schulden die u bij deze vraag kunt aangeven.

Schulden aan banken of kredietmaatschappijen, zoals doorlopende kredieten en persoonlijke leningen, en schulden aan postorderbedrijven

Hoeft een schuld die de overledene heeft bij een bank, kredietmaatschappij of postorderbedrijf niet meer (volledig) betaald te worden? Geef dan alleen het bedrag aan dat nog wel betaald moet worden.

Belastingsschulden

Het gaat hier bijvoorbeeld om de inkomstenbelasting of de onroerendezaakbelasting. U kunt bij deze vraag belastingen aangeven die de overledene moest betalen en waarvoor hij ook al een aanslag had ontvangen. Ook belastingen die de overledene moet betalen, maar waarvoor hij nog geen aanslag had ontvangen, kunt u bij deze vraag als schuld aangeven. U moet dan schatten hoeveel de overledene nog moet betalen.

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden en verrekenbeding

In veel huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden staat een zogenoemd verrekenbeding. Dat wil zeggen dat bij een overlijden een verrekening plaatsvindt, meestal in geld. Door het verrekenbeding ontstaat een schuld van de overledene aan zijn echtgenoot of geregistreerd partner. Deze verrekenschuld vermeldt u bij deze vraag als schuld.

Welke schulden mag u niet aangeven in de aangifte erfbelasting?

Misschien moeten de erfgenamen voor de afhandeling van de erfenis kosten maken. Denk daarbij aan:

- taxatiekosten
  - de kosten van een notaris voor een verklaring van erfrecht
  - makelaarskosten bij de verkoop van de woning
- Deze kosten kunt u niet als schulden aangeven in de aangifte erfbelasting.

5s Totale waarde van de schulden

Tel de gemeenschappelijke schulden die u hebt ingevuld bij vraag 50 tot en met vraag 5r bij elkaar op. Vul het totaal in bij 'Totaal schulden, gemeenschappelijk'.

Tel de privé-schulden die u hebt ingevuld bij vraag 50 tot en met vraag 5r bij elkaar op. Vul het totaal in bij 'Totaal schulden, privé'.

6 Uitvaartkosten en overige kosten

6a Uitvaartkosten

Bij vraag 6a geeft u de uitvaartkosten aan.

Heeft een uitvaartverzekering (een deel van) de uitvaartkosten vergoed? Trek deze vergoeding dan af van de totale uitvaartkosten.

Welke uitvaartkosten mag u meetellen?

U mag alleen de normale kosten voor de uitvaart meetellen, bijvoorbeeld:

- kleding voor en verzorging van de overledene
- rouwadvertenties, bloemen, condoleanceregister en (verzendkosten voor) rouwkaarten en bedankkaarten
- urn of kist, graf of andere rustplaats, grafsteen en plaatsen grafsteen
- koffietafel
- huur van de aula
- herdenkingsdienst of kerkdienst (huur en kosten sprekers) tot 1 jaar na het overlijden

Let op!

De volgende kosten zijn geen uitvaartkosten:

- reiskosten gemaakt voor het laten overkomen van familie uit het buitenland
- kosten voor toekomstig grafonderhoud
- kosten voor herdenkingsmissen of kerkelijke plechtigheden die later dan 1 jaar na het overlijden worden gehouden

6b Overige kosten

De vraag 'overige kosten' is alleen bedoeld voor aftrekbare kosten in het kader van een aanmerkelijk belang. Een voorbeeld is de schuld voor de inkomstenbelasting (25%) als gevolg van een directe afrekening van een (deels) verkregen aanmerkelijk belang.

Overige kosten mag u niet opgeven in de aangifte erfbelasting. Het gaat dus niet om kosten zoals:

- taxatiekosten
- notariskosten voor de verkrijging van de verklaring van erfrecht
- makelaarskosten
- het loon van de executeur

7 De verdeling van de erfenis en gevolgen voor de berekening van erfbelasting

Heeft de overledene in zijn testament bepaald dat zijn hele vermogen naar 1 persoon of instelling gaat?

Dit kunt u lezen in het testament van de overledene.

Heeft de overledene in zijn testament bepaald dat de andere erfgenamen hun deel van de erfenis krijgen in de vorm van een vordering op de persoon die alle vermogensbestanddelen krijgt?

Dit kunt u lezen in het testament van de overledene.

Rente over de schuld

Als overledene in zijn testament heeft bepaald dat de hele erfenis naar 1 persoon gaat, dan krijgen eventuele andere erfgenamen een vordering op deze persoon. Deze persoon heeft daardoor een schuld bij de andere erfgenamen.

Meestal staat dan in het testament:

- dat de persoon die alle vermogensbestanddelen krijgt, rente moet betalen over zijn schuld aan de andere erfgenamen
- hoeveel rente hij moet betalen
- wanneer hij de schuld en de rente moet betalen

Afwijken van wettelijke verdeling

Als er geen testament is, is normaal gesproken de wettelijke verdeling van toepassing. Daarover leest u meer in paragraaf 2.1.4 *Wettelijke verdeling*. De echtgenoot of geregistreerd partner kan van de wettelijke verdeling afwijken. Daarvoor moet hij binnen 3 maanden na het overlijden een akte laten opmaken door een notaris. Is dit niet gebeurd, dan geldt de wettelijke verdeling.

Rente over de schuld

Als de wettelijke verdeling van toepassing is, dan gaat het hele vermogen van de overledene naar de echtgenoot of geregistreerd partner. De andere erfgenamen krijgen een vordering op de echtgenoot of geregistreerd partner. Die heeft daardoor een schuld bij de andere erfgenamen.

Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u meer informatie over vorderingen op de langstlevende en de rente over zo'n vordering (zoekterm 'wettelijke verdeling').

8 Aanvullende vragen

Bij vraag 8a tot en met 8k geeft u aan of de overledene afspraken had gemaakt die gevolgen hebben voor de erfbelasting. Misschien had de overledene afspraken gemaakt met personen of instellingen waardoor zij na zijn dood vermogensbestanddelen van hem krijgen. Deze vermogensbestanddelen horen eigenlijk niet bij de erfenis. Maar de Belastingdienst moet ze behandelen alsof ze wel bij de erfenis horen. De personen of instellingen die deze vermogensbestanddelen krijgen, moeten er dus mogelijk erfbelasting over betalen.

Voorbeeld

Iemand heeft tijdens zijn leven een contract afgesloten met een persoon of een instelling. Daarin is bepaald dat na zijn overlijden 1 of meer personen een uitkering krijgen. Deze uitkering hoort niet bij de erfenis. De personen die deze uitkering krijgen, krijgen deze niet op grond van het erfrecht, maar op grond van de overeenkomst die de overledene met hen heeft gesloten. Zij moeten wel aangifte doen voor de erfbelasting.

8a Levens- of ongevalverzekering

U vult bij deze vraag 'Ja' in als aan de volgende 3 voorwaarden is voldaan:

- De overledene heeft een levens- of ongevalverzekering afgesloten.
- In de polis van die verzekering staat dat de maatschappij of persoon waarbij de overledene de verzekering heeft afgesloten, na zijn overlijden een bepaald bedrag moet uitkeren aan bepaalde personen of instellingen.
- De maatschappij of persoon waarbij de overledene de verzekering heeft afgesloten, heeft de uitkering in 1 keer uitgekeerd.

Levensverzekeringen

Veel mensen sluiten tegelijk met hun hypotheek een levensverzekering af. Als degene die de hypotheek heeft afgesloten overlijdt, kan met de uitkering van de levensverzekering in 1 keer de hypotheek worden afgelost. Meestal keert de verzekering uit aan de echtgenoot of geregistreerd partner of andere erfgenamen. Soms gaat de uitkering naar de hypotheekverstrekker. Heeft de overledene een levensverzekering afgesloten die is gekoppeld aan een hypotheek? Kijk dan op de polis wie als 'eerste begunstigde' wordt genoemd. De naam van deze persoon of instelling vult u in bij vraag 6b. Zie ook de toelichting bij vraag 5n.

8b Wordt de overledene genoemd als verzekerde?

Dit kunt u lezen in de polis of overeenkomst.

Vul bij vraag 8b de gegevens in van elke uitkering die na het overlijden is uitbetaald.

Naam uitkeringsinstantie

Meestal is dit een verzekeringsmaatschappij, maar het kan ook een bedrijf, eigen bv of een persoon zijn. Deze naam staat op de verzekeringspolis of overeenkomst of op het overzicht dat u ontvangt bij de uitkering.

Ontvanger van de uitkering

Dit staat op de verzekeringspolis of de overeenkomst of het overzicht bij 'begunstigde' of 'begunstiging'.

Bedrag van de uitkering

Ook dit bedrag staat op de verzekeringspolis, de overeenkomst of het overzicht.

Voor welk percentage is deze uitkering belast?

Een uitkering uit een overlijdensrisicoverzekering wordt meestal niet als inkomsten gezien en is dan ook niet belast voor de inkomstenbelasting. Maar soms is de premie van een overlijdensrisicoverzekering aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Dit is het geval bij een overlijdensrisicoverzekering voor een nabestaandenlijfrente. Dat is een aanvulling op het inkomen van de nabestaanden na overlijden van de erflater. Als de premie afgetrokken is, dan zijn de uitkeringen uit de nabestaandenlijfrente wel belast voor de inkomstenbelasting. U moet hier dan aangeven tegen welk tarief van de inkomstenbelasting de uitkeringen worden belast.

8c Schenkingen kort voor overlijden

Schenkingen die de overledene of zijn echtgenoot of geregistreerd partner binnen 180 dagen voor zijn overlijden deed, zien wij soms als vooruitbetaalde delen van de erfenis. De personen die zulke schenkingen hebben gekregen, moeten daarover erfbelasting betalen. Als zij eerder al schenkbelasting hebben betaald over deze schenkingen, dan verrekenen wij de schenkbelasting met de erfbelasting. Is er nog geen aangifte gedaan voor de schenkbelasting? Dan moet de ontvanger dat alsnog doen. Aangifte schenkbelasting doen kan online in Mijn Belastingdienst. Kijk op belastingdienst.nl/erfbelasting voor meer informatie.

Heeft de ontvanger al schenkbelasting betaald?

Als er schenkbelasting is betaald over de schenking waarover ook erfbelasting moet worden betaald, houden wij daar rekening mee. Een evenredig deel van de betaalde schenkbelasting wordt dan in mindering gebracht op het te betalen bedrag voor de erfbelasting.

Heeft de ontvanger geen erfbelasting te betalen?

Is de erfenis – inclusief de schenking – lager dan de erfbelastingvrijstelling? Dan gelden de regels van de schenkbelasting. Dat betekent dat u misschien schenkbelasting moet betalen over het bedrag van de schenking. Op belastingdienst.nl/schenken leest u hierover meer informatie.

Welke schenkingen tellen wij niet bij een erfenis op?

Schenkingen die binnen 180 dagen voor een overlijden gedaan zijn, tellen wij niet bij de erfenis op als:

- het een schenking is
- en er bij schenking een beroep is gedaan op de eenmalig verhoogde vrijstelling
- de schenking werd gedaan vanwege een morele verplichting
- degene die de schenking krijgt, inkomstenbelasting over de schenking betaalt.

8d Verkoop of schenking woning met vruchtgebruik of recht van gebruik en bewoning

Deze vraag is van toepassing als de overledene zijn eigen woning aan 1 of meer van zijn erfgenamen heeft verkocht of geschonken, maar er zelf gratis in mocht blijven wonen. Dit noemt men verkoop onder voorbehoud van vruchtgebruik of recht van gebruik en bewoning. Vaak wordt dit ook wel 'de woning op naam van de kinderen zetten' genoemd. Deze vraag is ook van toepassing als de overledene met iemand anders een woning heeft gekocht, en de overledene het vruchtgebruik kreeg en de andere persoon de blote eigendom.

Is de woning verkocht of geschonken aan familieleden?

En had de overledene het vruchtgebruik van de woning?

Dan is een eventuele waardeinstijging vanaf het moment van verkoop of schenking belast voor de erfbelasting. Hiervoor geldt een uitzondering, namelijk als de woning voor 1 januari 2010 is verkocht of geschonken. Dan geldt als waardeinstijging het verschil tussen de WOZ-waarde 2010 met als peildatum 1 januari 2009 en de waarde op het moment van overlijden.

Voorbeeld

Loes en Dirk zijn getrouwd. Ze hebben 2 kinderen: Annette en Sven. In 1992 hebben Loes en Dirk hun woning verkocht aan Annette en Sven. Een voorwaarde bij de verkoop was dat Loes en Dirk tot hun dood in de woning mochten blijven wonen, zonder daarvoor huur te betalen. Loes en Dirk kregen dus het recht van gebruik en bewoning. Sven en Annette kregen de blote eigendom van de woning. Dat wil zeggen dat zij eigenaar werden van de woning, maar daar zelf nog niet in konden wonen.

8d.2 Wanneer is hiervoor een akte opgemaakt?

Is er een notariële akte opgemaakt van de verkoop of de schenking? Geef dan de datum van die akte op. Is er een ander soort akte? Geef dan daarvan de datum op.

8d.3 Wat was de waarde van deze woning?

Geef de WOZ-waarde van de woning aan. U houdt hierbij geen rekening met het recht van gebruik en bewoning of het vruchtgebruik. Was de overledene maar voor een deel eigenaar van de woning, vanwege het vruchtgebruik-testament van een eerder overleden partner? Vul dan de waarde in die overeenkomt met dat het deel waarvoor de overledene eigenaar was.

WOZ-waarde 2010

De gemeente heeft deze WOZ-waarde in het begin van 2010 verstuurd. De peildatum is 1 januari 2009.

Marktwaaarde van de woning op het moment van overdracht

U hoeft geen erfbelasting te betalen over de waardeinstijging van de woning tussen de datum van overdracht en 1 januari 2010. Vul de marktwaaarde in op de datum van de notariële akte van overdracht.

Datum notariële akte van overdracht

De datum van de notariële akte van overdracht is de datum waarop de leveringsakte en de hypotheekakte zijn getekend bij de notaris.

8d.4 Zakelijke vergoeding voor de bewoning

Wanneer de overledene tijdens zijn leven zijn woning aan bijvoorbeeld zijn kinderen heeft verkocht of geschonken en hij in de woning mocht blijven wonen, is van belang dat hij een zakelijke vergoeding betaalde voor het wonen. Die zakelijke vergoeding of huur moet ten minste gelijk zijn aan 6% van de WOZ-waarde van de woning in onbezwaarde staat. Dat wil zeggen: de WOZ-waarde van de woning in onverhuurde staat.

Gaat het om huurrechten ontstaan vóór 1 januari 2010 en is de huur minder dan 6% van de WOZ-waarde, dan wordt huur wel als zakelijk gezien als:

- de betrokkenen in redelijkheid mochten aannemen dat de overeengekomen huurprijs zakelijk was
- de huurprijs die bij de overdracht is vastgesteld jaarlijks op een vaste wijze is aangepast. Bijvoorbeeld als de huur jaarlijks is geïndexeerd aan de algemene huur-aanpassingen voor woningen.

Is er namelijk geen sprake van een zakelijke vergoeding of huur, dan wordt de woning bij de erfenis van de kinderen gerekend. Dit wordt ook wel 'een fictieve verkrijging' genoemd.

8d.6 Wie heeft de woning gekocht of gekregen?

Vul hier de naam in van degene aan wie de woning is verkocht of geschonken. Misschien is deze persoon al overleden. Vul dan de naam in van de persoon die nu de blote eigendom heeft.

8d.7 Mag iemand anders in deze woning blijven wonen?

Vul hier de naam in van de personen die in de akte worden genoemd als diegenen die na het overlijden in de woning mogen blijven wonen.

8e Verkoop of schenking andere vermogensbestanddelen met vruchtgebruik

Bij deze vraag gaat het om andere vermogensbestanddelen dan de eigen woning, bijvoorbeeld een effectenportefeuille, een spaarrekening of andere onroerende zaken. Vul deze vraag in als de overledene zulke vermogensbestanddelen heeft verkocht of geschonken aan zijn erfgenamen, en daarvan het vruchtgebruik had.

Vruchtgebruik

Iemand heeft het vruchtgebruik van iets als hij er niet de eigenaar van is, maar er wel gebruik van mag maken of van de opbrengsten ('vruchten') ervan. Stel, u hebt het vruchtgebruik van aandelen. Dan mag u gebruikmaken van de opbrengst van de dividenden van de aandelen.

Voorbeeld

Loes en Dirk zijn getrouwd. Ze hebben 2 kinderen: Annette en Sven. In 1992 schonken Loes en Dirk hun aandelenportefeuille aan Annette en Sven. Ze stelden daarbij de voorwaarde dat zij tot hun dood de opbrengsten van deze portefeuille zouden krijgen. Loes en Dirk kregen dus het vruchtgebruik van de aandelen. Sven en Annette kregen de blote eigendom. Dat wil zeggen dat zij eigenaar werden van de aandelen, maar nog niet de opbrengsten kregen.

Wanneer is deze afspraak ingegaan?

Is er een notariële akte opgemaakt van de verkoop of de schenking? Geef dan de datum van die akte op. Is er een ander soort akte? Geef dan daarvan de datum op.

Wat is de waarde van deze vermogensbestanddelen?

Geef de marktwaarde aan van deze vermogensbestanddelen op de dag van overlijden. Bij de toelichting op vraag 5 leest u hoe u deze waarde bepaalt.

Wie heeft de vermogensbestanddelen gekocht of gekregen?

Vul hier de naam in van degene aan wie de vermogensbestanddelen zijn verkocht of geschonken. Misschien is deze persoon al overleden. Vul dan de namen in van de personen die nu de blote eigendom hebben.

8f Vermogen waarvoor een overeenkomst is gesloten

Deze vraag is van toepassing als aan de volgende 2 voorwaarden is voldaan:

- De overledene heeft tijdens zijn leven een vermogensbestanddeel verkocht aan zijn partner of aan 1 van zijn bloedverwanten of aanverwanten tot en met de 4e graad.
- De overledene heeft bij de verkoop bepaald dat de levering van dit vermogensbestanddeel wordt uitgesteld tot na zijn dood of een daarmee verband houdend tijdstip. Dit tijdstip blijkt uit de koopovereenkomst, bijvoorbeeld als in de overeenkomst staat '3 maanden na overlijden'.

Is het vermogensbestanddeel in de tijd tussen de verkoop en de levering meer waard geworden? Dan moet de koper erfbelasting betalen over het bedrag waarmee de waarde is gestegen.

Voorbeeld

Frits heeft in 2002 zijn woning aan zijn dochter Marscha verkocht voor € 100.000. In 2002 was dat ook echt de waarde van de woning. Marscha hoeft dit bedrag nog niet te betalen. In de koopovereenkomst staat dat de notariële akte waarbij de woning wordt geleverd, pas wordt opgemaakt na het overlijden van Frits. Frits overlijdt in 2021. Op de datum van overlijden heeft de woning een WOZ-waarde van € 125.000.

Marscha heeft de woning nog niet betaald, maar ze heeft hem al wel gekocht. Dus eigenlijk zit de woning niet meer in de erfenis van Frits. Marscha heeft een schuld van € 100.000 aan Frits. Of anders gezegd, Frits heeft een vordering van € 100.000 op Marscha. De erfenis van Frits bestaat uit deze vordering. Deze erfenis is voor Marscha. Hierover moet ze erfbelasting betalen. De woning is in de tussentijd € 25.000 meer waard geworden. Ook hierover moet Marscha erfbelasting betalen. Uiteindelijk betaalt Marscha erfbelasting over (€ 100.000 + € 25.000 =) € 125.000.

8g Verblijvings- of overnemingsbeding

De vraag naar 1 of meer overeenkomsten is van toepassing als:

- de overledene met zijn echtgenoot of geregistreerd partner een overname- of verblijvingsbeding heeft gemaakt waardoor de echtgenoot of geregistreerd partner meer krijgt dan waar hij op grond van de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden recht op heeft
- de overledene met een erfgenaam of iemand anders een overname- of verblijvingsbeding heeft afgesloten

Let op!

Het gaat hier niet om ondernemingsvermogen. Ondernemingsvermogen vult u in bij vraag 11.

Voorbeeld huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden met verblijvingsbeding

Fred en Beatrice zijn getrouwd op huwelijkse voorwaarden. In de huwelijkse voorwaarden staat dat alle goederen die vóór het huwelijk op naam van 1 van beiden stonden, privévermogen van deze persoon blijven. Ook goederen die 1 van hen tijdens het huwelijk op eigen naam koopt, blijven privévermogen van deze persoon.

Maar Fred en Beatrice hebben ook een verblijvingsbeding gemaakt. Als Fred of Beatrice overlijdt, dan wordt volgens dit verblijvingsbeding 70% van het vermogen van de overledene eigendom van de ander. De erfenis van de overledene bestaat in dat geval nog uit 30% van zijn vermogen. De echtgenoot moet wel erfbelasting betalen over de 70% die hij heeft gekregen op grond van het verblijvingsbeding.

Overnemingsbeding of verblijfsbeding

Dit is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene overnemen. Dit kan met of zonder vergoeding. Samenwoners sluiten vaak een verblijfsbeding af.

Voorbeeld overnemingsbeding of verblijfsbeding

Arnold en Jim hebben een samenlevingscontract laten maken bij een notaris. In het contract nemen ze een verblijfsbeding op. Als 1 van hen overlijdt, gaan de bezittingen die van hen samen zijn, naar de ander. Volgens het contract hoeft de partner hier geen vergoeding voor te betalen aan de erfgenamen van de overledene.

In 2003 kopen Arnold en Jim samen een woning. In 2021 overlijdt Arnold, hij heeft geen testament gemaakt. Arnold heeft 1 kind uit een eerder huwelijk: Niels. Op het moment van overlijden bezitten Arnold en Jim samen de woning. Arnold heeft ook een spaartegoed van € 10.000. Omdat er een verblijfsbeding is, 'blijven' de bezittingen die van Arnold en Jim samen zijn, bij Jim. Arnolds aandeel in de woning gaat naar Jim. Daarvoor hoeft Jim niets te betalen aan de erfgenaam Niels. De erfenis van Arnold bestaat uit het spaartegoed. Niels krijgt een erfenis van € 10.000. Jim is geen erfgenaam en krijgt niets uit de erfenis. Maar hij moet wel erfbelasting betalen over Arnolds aandeel in de woning dat nu naar hem is gegaan.

8i Uitkeringen van een pensioen-bv of -nv

Deze vraag is van toepassing als de overledene recht had op een pensioenuitkering, lijfrente-uitkering of andere periodieke uitkering van een pensioen-bv of -nv. De overledene kan rechten op zulke uitkeringen hebben opgebouwd door deze onder te brengen in een nv of bv waarvan de aandeelhouders familieleden van de overledene zijn. Vaak spreekt men dan van een eigen pensioen-bv of -nv.

Let op!

Het gaat bij deze vraag niet om een pensioenuitkering door een pensioenfonds of door een verzekeringsmaatschappij.

Door het overlijden hoeft de bv of nv minder of helemaal geen uitkeringen te betalen. De onderneming is minder geld kwijt, waardoor de aandelen meer waard worden. Aandeelhouders met een aanmerkelijk belang moeten erfbelasting betalen over die waardestijging. U hebt een aanmerkelijk belang als u (samen met uw echtgenoot of geregistreerd partner) minimaal 5% van de aandelen van een onderneming hebt.

Voorbeeld

Bart heeft een aanmerkelijk belang van 20% in bv De Gouden Hand. Sjeng krijgt elk jaar een lijfrente-uitkering van de bv. Als Sjeng overlijdt, stopt deze uitkering. De aandelen die Bart in De Gouden Hand heeft, worden meer waard. bv De Gouden Hand hoeft immers minder geld uit te geven. Bart moet erfbelasting betalen over het bedrag waarmee zijn aandelen in waarde zijn gestegen.

8j Afgezonderd particulier vermogen

Een afgezonderd particulier vermogen (APV) dient een particulier belang van bijvoorbeeld een familie of een beperkte groep van personen. Gaat het om het algemeen nut of sociaal belang? Dan is er meestal geen sprake van een APV.

Onder een APV vallen bijvoorbeeld:

- (family) trusts
- Antilliaanse Stichtingen Particulier Fonds (SPF)
- (Private) Foundations
- Stiftungen en Anstalten in bijvoorbeeld Liechtenstein
- Nederlandse particuliere stichtingen
- andere doelvermogens

Het vermogen en inkomen van een APV wordt belast bij degene die het vermogen in het APV heeft ondergebracht of bij zijn erfgenamen. Bij overlijden hoort het APV-vermogen bij de nalatenschap.

Op belastingdienst.nl leest u meer over APV's en SBBI's.

8j Bovenmatige rente over schulden die de overledene had aan de erfgenamen

Het kan voordelig zijn om een hoge rente af te spreken. Wanneer er te hoge rentes worden afgesproken, kent de wet een beperking. Als er een rente wordt afgesproken die hoger is dan een samengestelde rente van 6%, dan wordt dit alsnog bij het overlijden van de langstlevende fictief belast. Er komt dan een bijtelling bij de verkrijging van de kinderen. Dit wordt ook wel een fictieve verkrijging genoemd.

9 Tweetrapsmaking

De overledene voor wie u nu aangifte erfbelasting doet, heeft in het verleden via een testament een erfenis gekregen. Degene die dat testament had laten opmaken wordt ook 'de insteller' genoemd. In dit testament stond dat na de dood van de persoon voor wie u nu aangifte erfbelasting doet, dat wat hij heeft geërfd, of wat daarvan is overgebleven, overgaat naar een andere persoon die ook wordt genoemd in dat testament. Degene die nu erft wordt ook wel 'de verwachter' genoemd. Dit heet een 'tweetrapsmaking' of 'fidei commiss'. Vaak staan deze termen ook in het testament.

Voorbeeld

Harrie overlijdt in 1989. In zijn testament stond: 'Mijn zoon Philip krijgt al mijn aandelen onder de verplichting dat bij overlijden van Philip deze aandelen aan zijn oudste zoon Pim worden doorgegeven.'

Na het overlijden van Harrie erfde Philip de aandelen. Hij moest hierover erfbelasting betalen.

In 2021 overlijdt Philip. Zijn erfgenamen zijn de kinderen: Pim, Annelies en Jenny. De erfenis van Philip bestaat uit een woning met een WOZ-waarde van € 300.000 en de aandelen die hij van Harrie kreeg. Deze aandelen hebben een waarde van € 50.000. Pim, Annelies en Jenny zijn ieder voor 1/3 erfgenaam van de woning. Van de aandelen krijgen Annelies en Jenny niets.

Philip was wel de eigenaar van de aandelen, maar ze horen niet bij zijn erfenis. De aandelen gaan allemaal naar Pim omdat Harrie dit in zijn testament zo heeft bepaald. Pim moet over de waarde van de aandelen erfbelasting betalen alsof hij de aandelen rechtstreeks van zijn grootvader Harrie heeft gekregen. Hij betaalt daardoor meer erfbelasting dan Philip eerder deed, want voor kleinkinderen geldt een hoger tarief dan voor kinderen.

Let op!

Zijn er meer personen of instellingen (verwachters) die nu de erfenis krijgen? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met vraag 9c. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere verwachters. Vermeld op elke kopie het burgerservicenummer van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

10 Lijfrenten en pensioenen

Vul vraag 10 in als:

- iemand door het overlijden een lijfrente of pensioen uitkering krijgt
- iemand al een lijfrente of pensioenuitkering kreeg, die na de overlijdensdatum omhoog is gegaan

Uitkeringen met dezelfde ingangsdatum en dezelfde looptijd kunt u bij elkaar optellen.

Let op!

Ontvangt u als partner door het overlijden een nabestaandenpensioen? Of gaat de lijfrente- of pensioenuitkering die u al ontving omhoog door het overlijden? Dan betaalt u hierover geen erfbelasting. Wel wordt de partnervrijstelling van € 671.910 verminderd met het nabestaandenpensioen of de lijfrente. Of – bij een verhoging van de uitkering – met de waarde van de verhoging. Hoe hoog het nabestaandenpensioen ook is, in 2021 blijft altijd een minimale vrijstelling over van € 173.580.

Het pensioen dat de partner krijgt op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) hoeft u niet aan te geven.

11 Ondernemingsvermogen

Vul deze vraag alleen in als aan minstens 1 van de volgende voorwaarden is voldaan:

- De overledene had aandelen die een aanmerkelijk belang in een onderneming vertegenwoordigen.
- De overledene had ander ondernemingsvermogen.
- De overledene heeft voor het ondernemingsvermogen een voortzettings-, overname- of verblijvingsbeding gemaakt.

Let op!

Voor een juiste beantwoording van deze vragen adviseren wij u om een belastingadviseur in te schakelen.

Let op!

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner en hebben de overledene en zijn echtgenoot of geregistreerd partner geen huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Geef dan ook het aandeel aan van de echtgenoot of geregistreerd partner in het ondernemingsvermogen.

Hoe bepaalt u de waarde van een onderneming?

Bij het bepalen van de waarde van een onderneming maken we onderscheid tussen:

- goingconcernwaarde
Bij goingconcernwaarde wordt de onderneming gewaardeerd als samenhangend geheel, inclusief goodwill.
- liquidatiewaarde
Bij liquidatiewaarde wordt de waarde van alle afzonderlijke vermogensbestanddelen bij elkaar opgeteld. U gaat daarbij uit van de hoogst mogelijke verkoopprijs die u voor de onderdelen zou kunnen krijgen.

12 Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Vul deze vraag alleen in als 1 of meer van de erfgenamen de onderneming voortzetten en een verzoek doen om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling.

Wij raden u aan een belastingadviseur in te schakelen om de vragen te beantwoorden die horen bij deze aanvraag.

Rekenhulpens bedrijfsopvolgingsregeling

Bij een aantal vragen over de bedrijfsopvolgingsregeling moet u een bedrag berekenen. Dit doet u met behulp van 1 of meerdere rekenhulpens, die zijn opgenomen achter in deze toelichting.

Bewaar de ingevulde rekenhulp(en). Wij kunnen daar om vragen.

13 Met de aanslag te verrekenen belastingen

Woonde de overledene in Nederland en had hij vermogensbestanddelen in het buitenland? Dan moeten de erfgenamen hierover in Nederland erfbelasting betalen. Ook als de erfgenamen hierover in het buitenland al belasting hebben betaald die te vergelijken is met de Nederlandse erfbelasting. De erfgenamen kunnen voorkomen dat zij dubbel belasting moeten betalen (in Nederland en in het buitenland). Geef daarvoor bij deze vraag aan welk bedrag de erfgenamen in het buitenland hebben betaald aan erfbelasting of een vergelijkbare belasting.

Landcode

Vul ook de landcode in. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. Een overzicht van landcodes vindt u op belastingdienst.nl (zoekterm 'landcodelijst'). Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

C Begrippenlijst

Aanverwanten

Uw aanverwanten zijn de bloedverwanten van iemands echtgenoot of geregistreerd partner. Zie ook *Bloedverwanten*.

Afgezonderd particulier vermogen (APV)

Had de overledene of zijn echtgenoot of geregistreerd partner vermogen ingebracht in, of is hij betrokken bij een afgezonderd particulier vermogen (APV) of een vennootschap waarvan een APV aandeelhouder is?

Voorbeelden van een APV zijn een (family) trust of een particuliere stichting.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

Een algemeen nut beogende instelling is een instelling die zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen belang. Instellingen die door de Belastingdienst zijn aangewezen als ANBI, hoeven geen erfbelasting te betalen over erfenissen die zij ontvangen. Wilt u controleren of een instelling is aangewezen als ANBI? Gebruik dan het hulpmiddel 'ANBI-status controleren' op belastingdienst.nl.

Beschikking ondernemingsvermogen

Erft u ondernemingsvermogen, dan kunt u vragen om voorwaardelijke vrijstelling voor het betalen van de erfbelasting. Als wij tegemoetkomen aan uw verzoek, ontvangt u een beschikking voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen. Daarin staan ook de voorwaarden voor de vrijstelling. Meer informatie vindt u in de brochure *Erf- en schenkbelasting en de bedrijfsopvolgingsregeling* dat u van belastingdienst.nl kunt downloaden.

Bloedverwanten

Bloedverwanten zijn bijvoorbeeld kinderen, ouders, grootouders, broers en zussen. De wet behandelt de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene alsof hij een bloedverwant is.

Bloedverwanten kunnen via de rechte lijn of via een zijlijn aan elkaar verwant zijn. Ze zijn via de rechte lijn verwant als ze van elkaar afstammen. Dit geldt voor ouders, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen enzovoort. Bloedverwanten zijn via een zijlijn aan elkaar verwant, als ze niet van elkaar afstammen, maar wel een gemeenschappelijke voorouder hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor broers en zussen en neven en nichten.

Er zijn graden van bloedverwantschap:

- Ouders zijn eerstegraads bloedverwanten.
- Grootouders zijn tweedegraads bloedverwanten.
- Zussen en broers zijn tweedegraads bloedverwanten.
- Ooms en tantes zijn derdegraads bloedverwanten.
- Neven en nichten zijn vierdegraads bloedverwanten.

Zie ook *Aanverwanten*.

Blote eigendom

Iemand heeft de blote eigendom van een *vermogensbestanddeel* als hij er wel de eigenaar van is, maar er niet gebruik van mag maken en ook niet gebruik mag maken van de opbrengsten ervan. Zie ook *Vruchtgebruik*.

Codicil

Als u geen testament laat opstellen, kunt u met een codicil bepalen wat er na uw overlijden moet gebeuren. Met een codicil kunt u minder regelen dan met een testament.

Met een codicil kunt u vastleggen:

- of u begraven of gecremeerd wil worden
- wie roerende zaken als meubels, persoonlijke sieraden en kleren krijgen

Met een codicil kunt u **niet** vastleggen:

- wie als executeur na uw dood uw erfenis afhandelt
- wie geld of onroerende zaken krijgen

Een codicil moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het is met de hand geschreven.
- Er staat een datum op.
- Het is ondertekend.

Conserverende aanslag ondernemingsvermogen

Erft u ondernemingsvermogen en hebt u een *beschikking voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen* aangevraagd en gekregen? Dan kunt u voor het bedrag waarvoor u geen voorwaardelijke vrijstelling krijgt, een conserverende aanslag aanvragen. Een conserverende aanslag ondernemingsvermogen is een aanslag die u niet direct hoeft te betalen als u de onderneming minstens 5 jaar voortzet. Voor het bedrag van de conserverende aanslag krijgt u uitstel van betaling. U moet wel rente betalen.

Echtgenoot of geregistreerd partner

Stonden de overledene en zijn partner bij de burgerlijke stand van de gemeente ingeschreven als geregistreerd partner? Dan is dat voor de belasting hetzelfde als wanneer ze getrouwd waren.

Let op!

Echtgenoot of geregistreerd partner zijn, is **niet** hetzelfde als:

- samenwonen met een notarieel samenlevingscontract
- samen met een huisgenoot op hetzelfde adres staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Let op!

Zijn echtgenoten gescheiden van tafel en bed?

Dan zijn ze geen partners voor de erfbelasting meer.

Zie ook *Partner voor de erfbelasting*.

Enkelvoudige rente of enkelvoudige interest

U betaalt enkelvoudige rente als u alleen de rente betaalt over een bedrag dat u hebt geleend, maar niet over de rente over dat bedrag. Zie ook *Samengestelde rente*.

Erfdeel

Het erfdeel is het deel van de erfenis dat een erfgenaam erft.

Erfenis

Een erfenis bestaat uit alle bezittingen en schulden van een overledene.

Erfgenamen

Erfgenamen zijn personen of instellingen die als gevolg van het overlijden iets krijgen uit de erfenis van de overledene. Hiermee bedoelen we ook personen of instellingen die een *legaat* krijgen.

Executeur

Een executeur is een persoon die de overledene in zijn testament heeft aangewezen als degene die de erfenis afhandelt.

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Echtgenoten en geregistreerd partners kunnen afspraken maken over huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Daarin regelen zij welke bezittingen en schulden van hen allebei zijn en welke bezittingen en schulden van 1 van hen zijn. Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden zijn altijd in een notariële akte vastgelegd.

Ik-opa-testament

In een ik-opa-testament is vastgelegd dat de kinderen van de overledene (de grootouder) een bedrag erven, dat zij bij hun eigen overlijden moeten uitkeren aan hun kinderen (de kleinkinderen van de grootouder). De kleinkinderen erven van de grootouder dus een vordering op hun eigen ouders voor het bedrag dat in het testament van de grootouder is vastgelegd.

Kind met een beperking

Voor de erfbelasting is een kind met een beperking een kind dat:

- voor het grootste deel door de overledene werd onderhouden
Hiermee bedoelen wij dat meer dan de helft van de kosten voor zijn of haar levensonderhoud door de overledene is betaald.
- door lichamelijke of geestelijke beperking vermoedelijk niet in staat is om de komende 3 jaren met werk de helft te verdienen van wat personen zonder beperking van dezelfde leeftijd kunnen verdienen. Het gaat hierbij om werk dat het kind met een beperking kan doen ondanks zijn beperking.

Legaat

Een legaat is een bepaald onderdeel van de erfenis, bijvoorbeeld een kostbaar voorwerp waarvan de overledene in zijn *testament* of *codicil* heeft vastgelegd dat het naar een bepaalde persoon gaat. Een legaat kan ook een geldbedrag zijn, maar dat kan alleen in een testament zijn vastgelegd.

Legitieme portie

Is er sprake van onterving van 1 of meer kinderen? Dan hebben zij toch recht op een deel van de erfenis. Zij kunnen dit deel opeisen binnen 5 jaar na het overlijden. We noemen dat de legitieme portie. Een legitieme portie kan alleen bestaan uit geld.

Voorbeeld

Herbert overlijdt. Zijn erfenis bestaat uit een woning van € 200.000 en een bankrekening met € 100.000. Zijn enige nog levende familieleden zijn zoon Raymond en dochter Magda. Herbert heeft in zijn testament bepaald dat de hele erfenis naar Raymond gaat. Magda eist haar legitieme portie op. Als er geen testament zou zijn, dan zou Magda recht hebben op de helft van (€ 200.000 + € 100.000 =) € 300.000, dus € 150.000. Haar legitieme portie is daar weer de helft van, dus € 75.000.

Marktwaarde

De marktwaarde is de hoogste waarde die u voor een bezitting zou kunnen krijgen als u die zou verkopen onder de meest gunstige omstandigheden. Marktwaarde wordt ook wel 'waarde in het economisch verkeer' genoemd.

Overnemingsbeding

Een overnemingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene overnemen. Dit kan met of zonder vergoeding. Personen die samen eigenaar zijn van een onderneming, sluiten vaak een overnemingsbeding af. Zie ook *Verblijvingsbeding* en *Voortzettingsbeding*.

Partner voor de erfbelasting

Partners voor de erfbelasting worden gezien als 1 persoon (of als 1 belastingplichtige). Als beide partners een erfenis krijgen, worden zij voor de berekening van de erfbelasting beschouwd als 1 persoon.

Let op!

Het begrip partners is voor de erfbelasting anders dan in het Burgerlijk Wetboek. Is er geen testament, dan erven alleen de echtgenoot of geregistreerd partner. Samenwonende partners erven in dat geval niets.

De volgende mensen kunnen partners voor de erfbelasting zijn als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen:

- mensen die getrouwd zijn en niet gescheiden van tafel en bed leven
Zie Echtgenoot of geregistreerd partner.
- geregistreerd partners
Zie Echtgenoot of geregistreerd partner.
- stellen die samenwonen
Zie Samenwonenden.

Plaatsvervulling

Is een erfgenaam al eerder overleden? Of heeft een erfgenaam de erfenis verworpen? Als er kinderen van deze erfgenaam zijn, dan gaat zijn erfdeel naar hen over. Dit heet plaatsvervulling: de kinderen nemen de plaats van hun ouder in.

Pleegkind

Een pleegkind is geen eigen kind van de overledene. Een persoon is een pleegkind van de overledene als de overledene deze persoon voor zijn 21e jaar minstens 5 jaar heeft opgevoed en onderhouden als een eigen kind. Is het pleegkind vóór zijn 21e getrouwd? Dan moet de overledene het pleegkind vóór zijn huwelijksdatum minstens 5 jaar hebben opgevoed en onderhouden als een eigen kind.

Een pleegkind kan alleen van de overledene erven als die dat in zijn testament heeft bepaald. Voor de erfbelasting geldt dan wel het lage kindstarief.

Pleegkleinkind

Een pleegkleinkind kan erven van een overledene als de ouder van het pleegkleinkind voldoet aan de eisen voor een *pleegkind*.

Samengestelde rente of samengestelde interest

U betaalt samengestelde rente als u niet alleen rente betaalt over een bedrag dat u hebt geleend, maar ook over de rente over dat bedrag. Samengestelde rente wordt ook wel 'rente op rente' genoemd. Zie ook *Enkelvoudige rente*.

Samenwonenden

Bent u niet getrouwd of geregistreerd partner, maar woont u wel samen? Dan bent u toch partners voor de erfbelasting als u voorafgaand aan het overlijden minstens 6 maanden voldoet aan de voorwaarden voor samenwonenden:

- U hebt een door een notaris opgemaakt samenlevingscontract met een wederzijdse zorgverplichting.
- U bent allebei meerderjarig.
- U staat allebei op hetzelfde adres ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente of een vergelijkbare administratie buiten Nederland.
- U bent geen bloedverwanten in de rechte lijn. Bloedverwanten in de rechte lijn zijn bijvoorbeeld een vader en zijn dochter en een grootmoeder en haar kleinzoon.
- U mag maar met 2 personen aan de voorwaarden hierboven voldoen.

Voldoet u aan alle voorwaarden voor samenwonenden, maar hebt u geen notarieel samenlevingscontract? Dan bent u toch partner voor de erfbelasting als u allebei minimaal 5 jaar op hetzelfde adres ingeschreven staat in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente of van een vergelijkbare administratie buiten Nederland.

Is het samenwonen tegen uw wil beëindigd?

Woonde u eerder samen, maar stond u niet meer ingeschreven op hetzelfde adres? Dan blijft u partner voor de erfbelasting als het samenwonen tegen uw wil is beëindigd. Bijvoorbeeld door een opname in een verpleeghuis of een kliniek.

Schenking op papier

Een schenking op papier is een schenking die pas wordt uitbetaald na een overlijden. Een schenking op papier moet altijd door een notaris zijn vastgelegd in een akte. De Belastingdienst kan betaalbewijzen van de rente opvragen.

Sociaal belang behartigende instelling (SBBi) en steunstichting SBBi

Een stichting, vereniging of instelling kan een sociaal belang behartigende instelling (SBBi) zijn als deze aan alle volgende voorwaarden voldoet:

- Uit de regelgeving van de stichting, vereniging of instelling blijkt dat deze het sociaal belang behartigt.
- De feitelijke werkzaamheden komen overeen met de doelstelling.
- De stichting, vereniging of instelling is niet aan een winstbelasting onderworpen of is daarvan vrijgesteld.
- De leden van het orgaan van de stichting, vereniging of instelling dat het beleid bepaalt, ontvangen voor de werkzaamheden die zij verrichten alleen een vergoeding voor gemaakte kosten en een niet-bovenmatig vacatiegeld
- De stichting, vereniging of instelling is gevestigd:
  - in Nederland
  - in een lidstaat van de Europese Unie
  - op de BES-eilanden
  - op Aruba, Curaçao of Sint Maarten
  - in een land dat is aangewezen via een regeling van het Ministerie van Financiën

Een SBBi hoeft geen erf- of schenkbelasting te betalen over erfenissen of schenkingen die zij ontvangt. Behalve als de stichting, vereniging of instelling een tegenprestatie moet leveren voor de erfenis of schenking.

Een steunstichting SBBi is een stichting die speciaal is opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een jubileum van een SBBi op het gebied van sport en muziek. Een stichting kan maximaal in 1 kalenderjaar aangemerkt worden als een steunstichting SBBi. In dat jaar is een erfenis aan een steunstichting SBBi niet belast voor de erfbelasting.

Stiefkind en quasi-stiefkind

Een stiefkind of quasi-stiefkind is geen eigen kind van de overledene, maar een kind van zijn partner. (Zie ook *Partner voor de erfbelasting*.) Een stiefkind kan alleen van de overledene erven als die dat in zijn testament heeft bepaald. Voor de erfbelasting geldt dan het lage kindstarief.

Ter beschikking gesteld vermogen

Vermogensbestanddelen die de overledene ter beschikking stelde aan een onderneming, horen niet bij zijn ondernemingsvermogen. U kunt voor deze vermogensbestanddelen wel gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling. U kunt een verzoek doen om gebruik te maken van de bedrijfsopvolgingsregeling door vraag 12 van het aangifteformulier in te vullen.

Turbotestament

In een turbotestament is vastgelegd dat bij het overlijden van 1 van de ouders, de kinderen de blote eigendom van, bijvoorbeeld, de hele woning erven. De achterblijvende ouder draagt de blote eigendom van zijn deel van de woning dan over aan de kinderen, maar krijgt wel het vruchtgebruik van het deel van de woning van de overledene.

Verblijvingsbeding

Een verblijvingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat goederen die gemeenschappelijk eigendom zijn van 2 of meer personen, na het overlijden van 1 van deze personen eigendom worden van de ander(en). Dit kan met of zonder vergoeding. Zie ook *Overnemingsbeding* en *Voortzettingsbeding*.

Voorbeeld

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben wel een samenlevingscontract laten opmaken door een notaris. Liesbeth en Petra hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar. In het samenlevingscontract van Liesbeth en Petra staat een verblijvingsbeding. Ze hebben afgesproken dat wanneer 1 van hen overlijdt, haar aandeel in de woning eigendom wordt van de ander, tegen een vergoeding van € 100.000.

Vermogen

Het vermogen van een persoon bestaat uit al zijn bezittingen en schulden. Zie ook *Vermogensbestanddeel*.

Vermogensbestanddeel

De verschillende delen van een vermogen worden 'vermogensbestanddelen' genoemd. Voorbeelden van vermogensbestanddelen zijn een woning, een bankrekening, een aandelenpakket en een hypotheek.

Voortzettingsbeding

Een voortzettingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene voortzetten. Dit kan met of zonder vergoeding.

Personen die samen eigenaar zijn van (aandelen in) een onderneming, sluiten vaak een overnemingsbeding af. Zie ook *Overnemingsbeding* en *Verblijvingsbeding*.

Verwerpen

Erfgenamen kunnen hun erfdeel verwerpen. Zij verklaren dan officieel bij de rechtbank dat zij hun erfdeel niet aannemen.

Let op!

Kinderen die erfgenaam zijn, kunnen het goed vinden dat het hele vermogen van de overleden ouder bij de andere ouder blijft. Dit is niet hetzelfde als het verwerpen van de erfenis.

Voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen

Zie *Beschikking ondernemingsvermogen*.

Vrij van recht erven

De overledene kan in zijn testament bepalen dat een persoon iets 'vrij van recht' of 'netto' erft. Deze persoon hoeft dan geen erfbelasting te betalen over wat hij erft. Bij een erfenis vrij van recht bestaat de erfenis uit 2 delen:

- de waarde van de erfenis die een bepaalde persoon krijgt
- de erfbelasting die over de waarde van deze erfenis moet worden betaald

Het totale bedrag (de waarde van de erfenis van deze persoon plus de erfbelasting) moet worden betaald uit de totale erfenis van alle erfgenamen. Op de aanslag erfbelasting komt wel de naam te staan van de persoon die vrij van recht erft.

Vruchtgebruik

Iemand heeft het vruchtgebruik van een *vermogensbestanddeel* als hij er niet de eigenaar van is, maar wel gebruik mag maken van dit vermogensbestanddeel of van de opbrengsten ('vruchten') ervan. Stel, u hebt het vruchtgebruik van een woning. Dan mag u in deze woning wonen, zonder dat u daar een vergoeding voor hoeft te betalen aan de eigenaar. U mag de woning ook verhuren en de huuropbrengst houden. Maar u mag de woning niet verkopen, slopen of weggeven. Dat mag alleen de eigenaar. U kunt ook het vruchtgebruik van bijvoorbeeld aandelen hebben. Dan mag u gebruikmaken van de opbrengst van de dividenden van de aandelen. Zie ook *Blote eigendom*.

Wettelijk erfdeel

Had de overledene geen testament? En was hij getrouwd of geregistreerd partner en zijn er kinderen? Dan geldt de wettelijke verdeling volgens het erfrecht. De hele erfenis gaat naar de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene. De kinderen hebben wel recht op een deel van de erfenis, hun wettelijk erfdeel. Maar zij krijgen dit nog niet. Hun erfdeel wordt omgerekend in geld. Voor dit bedrag heeft de echtgenoot een schuld aan de kinderen. Zowel de echtgenoot als de kinderen moeten in deze situatie aangifte doen voor de erfbelasting als hun erfdeel hoger is dan de vrijstelling. De echtgenoot betaalt de erfbelasting voor de kinderen. Dat vermindert de schuld aan de kinderen.

Wettelijke verdeling

Had de overledene geen testament? En laat hij een echtgenoot of geregistreerd partner en 1 of meer kinderen achter? Dan geldt de wettelijke verdeling. De hele erfenis gaat naar de echtgenoot of geregistreerd partner. Hij neemt alle bezittingen en schulden van de overledene over. Het kan gaan om spaargeld of een woning, maar ook om een hypotheek.

De kinderen zijn niet onterfd. Zij hebben recht op een deel van de erfenis, maar zij krijgen dit nog niet. In plaats daarvan krijgen zij een vordering in geld op de achterblijvende ouder. Dat wil zeggen dat die ouder een schuld heeft aan zijn kinderen voor de waarde van hun erfdeel. De kinderen kunnen dit bedrag pas opeisen als de achterblijvende ouder is overleden.

Let op!

Ook als de wettelijke verdeling van toepassing is, moeten de kinderen van de overledene aangifte doen voor de erfbelasting. Mogelijk ontvangen ze daarna een aanslag erfbelasting.

Voorbeeld

Een overledene laat een echtgenoot en 2 kinderen achter. Het echtpaar bezat een woning van € 300.000 en € 60.000 spaargeld.

De helft van alle bezittingen is eigendom van de echtgenoot. Dat is €150.000 voor de woning en €30.000 spaargeld, in totaal €180.000. De erfenis van de overledene bestaat uit de andere helft van de bezittingen. Er zijn 3 erfgenamen, die allemaal recht hebben op een even groot deel van €60.000. De kinderen krijgen hun erfdeel nog niet, dat gebeurt pas na het overlijden van de andere ouder. Tot die tijd heeft die ouder bij ieder kind een schuld van €60.000. Of anders gezegd, ieder kind heeft een vordering van €60.000 op de achterblijvende ouder. De kinderen moeten aangifte erfbelasting doen over deze vordering.

Als de achterblijvende ouder overlijdt, krijgen de kinderen eerst de €60.000 per persoon die al van hen was. Over dat bedrag is al erfbelasting betaald, dus dat hoeven ze niet nog eens te doen. De erfenis van de achterblijvende ouder is (€180.000 + €60.000 =) €240.000. Hiervan krijgt ieder kind €120.000. Over dit bedrag moeten zij erfbelasting betalen.

D Tabellen en rekenhulpen

In dit onderdeel van de toelichting vindt u tabellen en rekenhulpen. In sommige gevallen hebt u de tabellen nodig om te berekenen welk bedrag u moet invullen bij vragen op het aangifteformulier. Als dat zo is, geven wij dat aan op het aangifteformulier en in deze toelichting.

U kunt de tabellen en rekenhulpen ook gebruiken om een indruk te krijgen van de erfbelasting die erfgenamen moeten betalen in een aantal veelvoorkomende situaties. Of maak een berekening op [belastingdienst.nl/erfbelasting](#), met behulp van het hulpmiddel 'Erfbelasting berekenen'. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met een notaris of een belastingadviseur.

Let op!

U kunt geen rechten ontlenen aan de berekeningen die u maakt met de rekenhulpen in deze toelichting.

Welke tabellen zijn er?

In dit deel van de toelichting vindt u de volgende tabellen:

- Tabel A: hierin staan de verschillende bedragen voor vrijstellingen
- Tabel B: hierin staan de tarieven voor erfbelasting
- Tabel C: hiermee berekent u de waarde van vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen
- Tabel D: hiermee berekent u:
  - de waarde van woningen die op erfpachtgrond staan en waarvoor een canon (vergoeding voor het erfpacht) moet worden betaald
  - de waarde van woningen die verhuurd zijn en waarvan de huurder huurbescherming geniet en van verpachte woningen

Welke rekenhulpen zijn er?

Na de tabellen vindt u de volgende rekenhulpen:

- Rekenhulp 1: hiermee berekent u het saldo van de waarde van de bezittingen en schulden van de overledene.
- Rekenhulp 2: hiermee berekent u over welk bedrag kinderen erfbelasting moeten betalen als de wettelijke verdeling van toepassing is.
- Rekenhulp 3: hiermee berekent u over welk bedrag een echtgenoot of geregistreerd partner erfbelasting moet betalen als de wettelijke verdeling van toepassing is.
- Rekenhulp 4: hiermee berekent u de erfbelasting die de erfgenamen moet betalen.
- Rekenhulp 5: hiermee berekent u de waarde van het ondernemingsvermogen in een nalatenschap
- Rekenhulpen bij vraag 12: Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Als u voor meer erfgenamen wilt berekenen hoeveel erfbelasting zij moeten betalen, dan moet u de erfbelasting voor iedere erfgenaam apart berekenen.

Tabel A: Vrijstellingen voor de erfbelasting 2021

Voor de erfbelasting gelden vrijstellingen. Dat wil zeggen dat u pas erfbelasting hoeft te betalen als de waarde van uw erfenis hoger is dan een bepaald bedrag. Welke vrijstelling voor u geldt, hangt af van uw relatie met de overledene. U kunt dit opzoeken in deze tabel. Zie ook de begrippenlijst.

Relatie met de overledene	Vrijstelling
Echtgenoot of geregistreerd partner	€ 671.910
Samenwoner met notariële akte, langer dan 6 maanden samenwonend	€ 671.910
Samenwoner zonder notariële akte, langer dan 5 jaar samenwonend	€ 671.910
Ouders <i>Let op!</i> Als beide ouders erven (en zij zijn partners voor de erfbelasting zijn), dan is de vrijstelling voor hen samen € 50.397. Erft 1 ouder, dan is de vrijstelling voor deze ouder ook € 50.397	€ 50.397
Kind	€ 21.282
Kind met een beperking	€ 63.836
Stiefkind	€ 21.282
Pleegkind	€ 21.282
Kleinkind	€ 21.282
Algemeen nut beogende instelling (ANBI) <i>Let op!</i> Moet de instelling een tegenprestatie leveren voor de erfenis? Dan moet de instelling wel erfbelasting betalen.	algehele vrijstelling
Sociaal belang behartigende instelling (SBBI) <i>Let op!</i> Moet de instelling een tegenprestatie leveren voor de erfenis? Dan moet de instelling wel erfbelasting betalen.	algehele vrijstelling
Steunstichting SBBI	algehele vrijstelling in het jaar waarin de stichting als steunstichting is aangewezen
Andere erfgenamen	€ 2.244

Tabel B: Tarieven voor erfbelasting 2021

Welk tarief geldt, hangt af van:

- de hoogte van de erfenis
- de relatie tussen erfgenaam en overledene

Waarde erfenis	Tariefgroep 1	Tariefgroep 1a	Tariefgroep 2
	Partner, (pleeg- of stief)kind, kind met een beperking	Kleinkinderen en verdere afstammelingen	Overige erfgenamen, zoals een broer, zus of ouders
Tussen € 0 en € 128.751	10%	18%	30%
€ 128.751 en hoger	20%	36%	40%

Voorbeeld

U bent een nicht van de overledene en u krijgt uit de erfenis een bedrag van: € 159.000
 Uw vrijstelling is: € 2.244
 U moet nu over € 156.756 erfbelasting betalen.
 Over de 1e € 128.751 betaalt u 30%, dus: € 38.625
 Over (€ 156.756 – € 128.751 =) € 28.005 betaalt u 40%, dus: € 11.202
 In totaal betaalt u: € 38.625 + € 11.202 = € 49.827

Tabel C: Berekening waarde vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen

Deze tabel bestaat uit 2 subtabellen:

- Subtabel C1:
Deze tabel gebruikt u als de looptijd van het vruchtgebruik of de periodieke uitkering afhankelijk is van het leven van 1 of meer personen die het vruchtgebruik of periodieke uitkering krijgen.
- Subtabel C2:
Deze tabel gebruikt u als de looptijd van het vruchtgebruik of de periodieke uitkering niet afhangt van het leven van 1 of meer personen, maar al bekend is. U moet hierbij denken aan:
  - een uitkering van lijfrente gedurende 5 jaar
  - het recht om 2 jaar in een woning te blijven wonen

Subtabel C1

De waarde van vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen in 1 jaar is wettelijk vastgesteld op 6%. Dit percentage wordt de rekenrente genoemd. U vermenigvuldigt de rekenrente met de factor die bij de leeftijd van een erfgenaam hoort.

Leeftijd	Factor
Jonger dan 20 jaar	16
Van 20 tot 30 jaar	15
Van 30 tot 40 jaar	14
Van 40 tot 50 jaar	13
Van 50 tot 55 jaar	12
Van 55 tot 60 jaar	11
Van 60 tot 65 jaar	10
Van 65 tot 70 jaar	8
Van 70 tot 75 jaar	7
Van 75 tot 80 jaar	5
Van 80 tot 85 jaar	4
Van 85 tot 90 jaar	3
Ouder dan 90 jaar	2

Er zijn 3 situaties mogelijk:

- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 1 persoon.
- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt bij het overlijden van de 2e vruchtgebruiker.
- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt zodra 1 van de vruchtgebruikers overlijdt.

Voorbeeld 1: Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van een persoon.

Jan, 43 jaar, krijgt het vruchtgebruik van een spaartegoed van € 100.000.

U berekent de waarde van het vruchtgebruik en de blote eigendom op de volgende manier:

Stap 1: 6% rekenrente van € 100.000 is € 6.000.

Stap 2: De factor in de tabel die hoort bij een leeftijd van 43 jaar is 13.

Stap 3: € 6.000 x factor 13 is € 78.000. Dit is de waarde van het vruchtgebruik.

Stap 4: De waarde van de blote eigendom is nu (€ 100.000 - € 78.000 =) € 22.000.

Voorbeeld 2: Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt bij het overlijden van de 2e vruchtgebruiker.

Jaap, 86 jaar, en Frits, 76 jaar, krijgen samen het vruchtgebruik van een spaartegoed van € 100.000.

U berekent de waarde van het vruchtgebruik en de blote eigendom op de volgende manier:

Stap 1: 6% rekenrente van € 100.000 is € 6.000.

Stap 2: In deze situatie trekt u van de leeftijd van de jongste vruchtgebruiker (Frits) 5 jaar af. Dat is dus 71 jaar. De factor in de tabel die hoort bij een leeftijd van 71 jaar is 7.

Stap 3: € 6.000 x factor 7 is € 42.000. Dit is de waarde van het vruchtgebruik. Jaap en Frits moeten ieder erfbelasting betalen over de helft van € 42.000 of € 21.000.

Stap 4: De waarde van de blote eigendom is nu (€ 100.000 - € 42.000 =) € 58.000.

Subtabel C2

Waardering gedurende	Afhankelijk van leven van 1 persoon			Niet van het leven afhankelijk
	0 tot en met	40 tot en met	60 jaar	
1e 5 jaar	0,84	0,83	0,75	0,85
2e 5 jaar	0,62	0,60	0,40	0,64
3e 5 jaar	0,46	0,42	0,15	0,48
4e 5 jaar	0,34	0,28	0,04	0,36
5e 5 jaar	0,25	0,18	0,02	0,28
en volgende jaren	0,12	0,06	0,00	0,15

Voorbeeld periodieke uitkering waarvan looptijd bekend is

De opa van Clarissa heeft in zijn testament bepaald dat Clarissa, 23 jaar, een jaarlijkse uitkering krijgt van € 1000 gedurende 7 jaar. Ook heeft opa bepaald dat de uitkering eindigt als Clarissa binnen deze 7 jaar overlijdt.

- Stap 1: Clarissa is 23 jaar. Haar leeftijd valt in de 1e kolom van de tabel: 0 tot en met 39 jaar.
- Stap 2: De 1e 5 jaar van de uitkering wordt berekend met de factor 0,84.
- Stap 3: 5 jaar x € 1.000 per jaar x factor 0,84 is € 4.200.
- Stap 4: De resterende 2 jaar vallen in de 2e 5 jaar met een factor 0,62.
- Stap 5: 2 jaar x € 1.000 per jaar maal factor 0,62 is € 1.240.
- Stap 6: Clarissa moet voor de lijfrentepolis erfbelasting betalen over (€ 4.200 + € 1.240 =) € 5.440.

Let op!

Is de uitkering niet afhankelijk van het leven van Clarissa? Gebruik dan de laatste kolom in de tabel voor de berekening. De uitkering hangt niet af van Clarissa's leven als de uitkering niet eindigt bij haar overlijden, maar bijvoorbeeld overgaat op haar erfgenamen.

Maximale waarde

Gaat de periodieke uitkering na overlijden bijvoorbeeld over op de erfgenamen? Dan is de looptijd niet afhankelijk van het leven van 1 persoon. De totale waarde van de periodieke uitkering is in dat geval maximaal 17 keer de jaarlijkse periodieke uitkering. Dit geldt zowel voor uitkeringen voor bepaalde tijd als voor uitkeringen voor onbepaalde tijd.

Tabel D: Berekening van de waarde van verhuurde woningen waarvan de huurder huurbescherming geniet en van verpachte woningen

Met deze tabel stelt u de leegwaarderatio vast van woningen die worden verhuurd of verpacht. De leegwaarderatio is een percentage van de WOZ-waarde van een woning.

Let op!

Deze tabel gebruikt u niet om de waarde te berekenen van woningen die tijdelijk verhuurd worden, zoals vakantiewoningen.

De verhouding van de jaarlijkse huurprijs of pacht prijs tot de WOZ-waarde		Leegwaarde-ratio is
is meer dan	maar niet meer dan	
0%	1%	45%
1%	2%	51%
2%	3%	56%
3%	4%	62%
4%	5%	67%
5%	6%	73%
6%	7%	78%
7%	–	85%

U hebt de leegwaarderatio nodig om de waarde te berekenen van:

- verhuurde of verpachte woningen waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden
- woningen die gedeeltelijk zijn verhuurd of verpacht en waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden
- woningen waar de verhuurder of verpachter en huurder of pachter gelieerde partijen zijn en een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die niet met derden zou zijn overeengekomen

Willekeurige derden

Personen die geen zakelijke of familierelatie met elkaar hebben, zijn willekeurige derden.

Gelieerde partijen

Gelieerde partijen zijn:

- personen die familie van elkaar zijn
- personen of instellingen die een zakelijke relatie met elkaar hebben

Berekening van de waarde van verhuurde of verpachte woningen waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden

Let op!

Maakt de verhuurde of verpachte woning deel uit van een gebouw en is de woning niet als een afzonderlijke woning over te dragen? Verminder dan de WOZ-waarde bij stap 1 eerst met € 20.000.

De waarde van deze woningen berekent u op de volgende manier:

Stap 1

Neem de WOZ-waarde die staat op de beschikking die de gemeente heeft afgegeven in het jaar van overlijden.

Voorbeeld

De WOZ-waarde is € 200.000.

Stap 2

Bereken de jaarlijkse huurprijs. Vermenigvuldig hiervoor de maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar met 12.

Voorbeeld

De maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar is € 475. De jaarlijkse huurprijs is $(12 \times € 475 =) € 5.700$.

Let op!

Is de huur in het jaar van overlijden niet ingegaan aan het begin van het kalenderjaar? Neem dan de huurprijs die betaald moest worden toen de huur inging.

Stap 3

Bereken het percentage dat de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde weergeeft. Deel hiervoor de jaarlijkse huurprijs door de WOZ-waarde.

Voorbeeld

$€ 5.700$ (jaarlijkse huurprijs) gedeeld door $€ 200.000$ (WOZ-waarde) is 2,85%.

Stap 4

Zoek de uitkomst van Stap 3 op in tabel D.

Voorbeeld

2,85% is meer dan 2% maar niet meer dan 3%.
De leegwaarderatio is dus 56%.

Stap 5

Bereken de waarde van de verhuurde woning. Vermenigvuldig hiervoor de WOZ-waarde met de leegwaarderatio.

Voorbeeld

De waarde van de verhuurde woning is $(56\% \times € 200.000 =) € 112.000$.

Berekening van de waarde van woningen die gedeeltelijk zijn verhuurd en/of verpacht en waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden

De waarde van deze woningen berekent u op de volgende manier:

Stap 1

Neem de oppervlakte van de woning in vierkante meters.

Voorbeeld

Een woning heeft 4 verdiepingen. Alle verdiepingen samen hebben een oppervlakte van 160 vierkante meter.

Stap 2

Neem de oppervlakte van het verhuurde deel of de verhuurde delen van de woning.

Voorbeeld

Van de 4 verdiepingen zijn er 3 verhuurd. Deze 3 verdiepingen hebben samen een oppervlakte van 120 vierkante meter.

Stap 3

Neem de WOZ-waarde op de beschikking die de gemeente heeft afgegeven in het jaar van overlijden.

Voorbeeld

De WOZ-waarde op de beschikking van de gemeente is € 300.000.

Stap 4

Bereken het aandeel van het verhuurde deel van de woning in de WOZ-waarde. Deel daarvoor eerst de oppervlakte van het verhuurde deel door de oppervlakte van de hele woning. Vermenigvuldig daarna de uitkomst van deze berekening met de WOZ-waarde.

Voorbeeld

$120/160 = 0,75$. $0,75 \times € 300.000 = € 225.000$

Stap 5

Bereken de jaarlijkse huurprijs van het verhuurde deel van de woning. Vermenigvuldig hiervoor de maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar met 12.

Voorbeeld

De maandelijkse huurprijs van de 3 verhuurde verdiepingen is aan het begin van het kalenderjaar € 1.500. De jaarlijkse huurprijs is ($12 \times € 1.500 =$) € 18.000.

Let op!

Is de huur in het jaar van overlijden niet ingegaan aan het begin van het kalenderjaar? Neem dan de huurprijs die betaald moest worden toen de huur inging.

Stap 6

Bereken het percentage dat de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde weergeeft. Deel hiervoor de jaarlijkse huurprijs door de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning.

Voorbeeld

€ 18.000 (jaarlijkse huurprijs) gedeeld door € 225.000 (WOZ-waarde verhuurde deel woning) is 8%.

Stap 7

Zoek de uitkomst van Stap 6 op in tabel D.

Voorbeeld

8% is meer dan 7%. De leegwaarderatio van het verhuurde deel van de woning is dus 85%.

Stap 8

Bereken de waarde van het verhuurde deel van de woning. Deel hiervoor de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning door de leegwaarderatio van het verhuurde deel van de woning.

Voorbeeld

De waarde van het verhuurde deel van de woning is ($85\% \times € 225.000 =$) € 191.250.

Stap 9

Bereken de waarde van de woning die voor een deel verhuurd wordt. Trek hiervoor de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning af van de WOZ-waarde van de hele woning. Bij de uitkomst van deze som telt u de waarde van het verhuurde deel van de woning op.

Voorbeeld

€ 300.000 (WOZ-waarde hele woning) min € 225.000 (WOZ-waarde verhuurde deel van de woning) is € 75.000. € 75.000 plus € 191.250 (waarde verhuurde deel van de woning) is € 266.250.

Berekening waarde verhuurde of verpachte woningen waar de verhuurder of verpachter en huurder of pachter gelieerde partijen zijn en een huurprijs/pachtsom is overeengekomen die niet met derden zou zijn overeengekomen

Voorbeelden zijn:

- Iemand verhuurt tegen een lage prijs een woning aan een familielid.
- De directeur van een bv verhuurt tegen een lage prijs een woning aan zijn eigen bv.
- Een bv verhuurt tegen een lage prijs een woning aan haar eigen directeur.

In deze situatie is de leegwaarderatio altijd 62% van de WOZ-waarde. Deze leegwaarderatio is dan de waarde van de woning.

Voorbeeld

Jet verhuurt een woning aan haar zoon Pieter voor € 350. Als Jet de woning niet zou verhuren aan haar zoon Pieter, maar aan een willekeurige andere persoon, zou ze een huurprijs vragen van € 600.

De WOZ-waarde van de verhuurde woning is € 200.000. De leegwaarderatio is dan ($62\% \times € 200.000 =$) € 124.000.

Let op!

Als Pieter de woning erft, geldt voor Pieter de WOZ-waarde. Als er naast Pieter nog andere personen de woning erven, geldt voor Pieter de WOZ-waarde en voor de andere personen de waarde die u berekent aan de hand van de leegwaarderatio.

Rekenhulp 1: Saldo erfenis berekenen

Met deze rekenhulp berekent u het saldo van de erfenis voor alle erfgenamen samen.

Stap 1

Totaal waarde bezittingen,
gemeenschappelijk
Neem over van vraag 5n.

€ A

Stap 2

Deel: A door 2.

€ B

Stap 3

Totaal waarde bezittingen, privé
Neem over van vraag 5n.

€ C

Stap 4

Tel op: B en C.

€ D

Stap 5

Totaal schulden, gemeenschappelijk
Neem over van vraag 5o.

€ E

Stap 6

Deel: E door 2.

€ F

Stap 7

Totaal schulden, privé
Neem over van vraag 5o.

€ G

Stap 8

Tel op: F en G.

€ H

Stap 9

Trek af: D min H.

€ I

Stap 10

Uitvaartkosten en andere kosten
Neem over van vraag 6.

€ J

Stap 11

Trek af: I min J.

Saldo van de erfenis voor de erfgenamen

€ K

Rekenhulp 2: Erfdeel kinderen berekenen bij wettelijke verdeling

Deze rekenhulp gebruikt u als de wettelijke verdeling van toepassing is en de erfgenamen **geen** rentepercentage hebben afgesproken. U berekent over welk bedrag erfbelasting betaald moet worden:

- door de kinderen (of verdere afstammelingen in de rechte lijn)
- door de echtgenoot of geregistreerd partner

Stap 1

Aandeel van iedere erfgenaam
in breuken

L

Voorbeeld

Als de echtgenoot of geregistreerd partner en 3 kinderen achterblijven, is ieder voor 1/4 deel erfgenaam. Het breukdeel van iedere erfgenaam is dus 1/4.

Stap 2

Hoe oud is de achterblijvende echtgenoot
of geregistreerd partner op de datum
van het overlijden?

JAAR M

Voorbeeld

De echtgenoot of geregistreerd partner is 63 jaar.

Stap 3

Zoek in tabel C de factor die hoort bij
de leeftijd van de echtgenoot of
geregistreerd partner

FACTOR N

Voorbeeld

Bij een leeftijd van 63 jaar hoort factor: 10.

Stap 4

Vermenigvuldig de gevonden
factor met 6%

% O

Voorbeeld

Bij een leeftijd van 63 jaar komt u uit op $10 \times 6\% = 60\%$.

Stap 5

Vermenigvuldig: K uit Rekenhulp 1 x L.

€ P

Voorbeeld

U hebt bij stap 11 van Rekenhulp 1 berekend dat K €400.000 is.
 $€400.000 \times 1/4 = €100.000$.

Ga verder met stap 6.

Stap 6

Vermenigvuldig: $O \times P$.

€

Voorbeeld

60% van € 100.000 = € 60.000

Stap 7

Bedrag waarover ieder kind erfbelasting moet betalen. Trek af: $P \text{ min } Q$.

€

Voorbeeld

€ 100.000 - € 60.000 = € 40.000

Rekenhulp 3: Erfdeel echtgenoot of geregistreerd partner berekenen bij wettelijke verdeling

Stap 1

Neem over: K uit Rekenhulp 1.

€

Voorbeeld

U hebt bij stap 11 van Rekenhulp 1 berekend dat K € 400.000 is.

Stap 2

Vermenigvuldig R uit Rekenhulp 2 met het aantal kinderen.

€

Voorbeeld

Bij stap 7 van Rekenhulp 2 hebt u berekend dat R € 40.000 is. Er zijn 3 kinderen. € 40.000 x 3 = € 120.000.

Stap 3

Bedrag waarover de echtgenoot of geregistreerd partner erfbelasting moet betalen. Trek af: $K \text{ min } S$.

€

Voorbeeld

€ 400.000 - € 120.000 = € 280.000

Rekenhulp 4: Hoeveel erfbelasting moet deze erfgenaam betalen?

Wij gaan in deze rekenhulp uit van dezelfde voorbeelden als in Rekenhulp 2.

Stap 1

Neem over: R uit Rekenhulp 2.

€

Voorbeeld

Bij stap 7 van Rekenhulp 2 hebt u berekend dat R € 40.000 is.

Stap 2

Bepaal welke vrijstelling van toepassing is.

Dit is afhankelijk van de relatie met de overledene. Dit kunt u opzoeken in tabel A.

Vrijstelling

€

Voorbeeld

De vrijstelling voor een kind is € 21.282. Over deze € 21.282 betaalt het kind geen erfbelasting.

Stap 3

Bedrag waarover belasting betaald moet worden. Trek af: $R \text{ min } U$.

€

Voorbeeld

€ 40.000 - € 21.282 = € 18.718

Stap 4

Bepaal welk percentage erfbelasting het kind moet betalen. Dit vindt u in tabel B.

%

Voorbeeld

Het kind valt in tariefgroep 1. Het moet belasting betalen over € 18.718. Dit bedrag ligt tussen € 0 en € 128.751. Hierover moet het kind 10% erfbelasting betalen.

Stap 5

Te betalen erfbelasting.

Vermenigvuldig: $W \times V$.

€

Voorbeeld

Het kind moet 10% erfbelasting betalen over € 18.718. Dit is € 1.871.

Rekenhulpen A tot en met G

Bij vraag 12 Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Wij raden u aan een belastingadviseur in te schakelen om de vragen te beantwoorden die horen bij deze aanvraag.

Bij een aantal vragen over de bedrijfsopvolgingsregeling moet u een bedrag berekenen. Dit doet u met behulp van 1 of meerdere rekenhulpen, die hierna zijn opgenomen. Bewaar de ingevulde rekenhulp(en). Wij kunnen daar om vragen.

Rekenhulp A

Goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming bij aanmerkelijk belang aandelen

Berekening goingconcernwaarde

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen, exclusief ter beschikking gestelde panden)

€

Beleggingsvermogen van de gehele onderneming

€

-

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen)

€

Bereken: $XX - YY$.

Toerekening beleggingsvermogen aan ondernemingsvermogen

(5% van het ondernemingsvermogen of waarde beleggingsvermogen, als dit minder is dan die 5%)

€

+

Waarde van het beleggingsvermogen in de gehele onderneming

€

Bereken: $YY - AA$.

Goingconcernwaarde objectieve onderneming (exclusief ter beschikking gestelde panden)

€

Bereken: $ZZ + AA$.

De totale liquidatiewaarde van de panden die ter beschikking zijn gesteld aan de objectieve onderneming

€

+

Totale goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming

€

Bereken: $## + %%$. Vul de uitkomst in bij vraag 12f.

Rekenhulp B

Liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming bij aanmerkelijk belang aandelen

Let op!

Vul de volgende rekenhulp alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.

Berekening liquidatiewaarde

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen, exclusief ter beschikking gestelde panden)	€ <input type="text" value="XX"/>	
Beleggingsvermogen van de gehele onderneming	€ <input type="text" value="YY"/>	-
Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen) <i>Bereken: XX - YY.</i>		€ <input type="text" value="ZZ"/>
Toerekening beleggingsvermogen aan ondernemingsvermogen. <i>(5% van het ondernemingsvermogen of waarde beleggingsvermogen, als dit minder is dan die 5%)</i>		€ <input type="text" value="AA"/>
Waarde van het beleggingsvermogen in de gehele onderneming <i>Bereken: YY - AA.</i>	€ <input type="text" value="YY-AA"/>	
Liquidatiewaarde objectieve onderneming (exclusief ter beschikking gestelde panden) <i>Bereken: ZZ + AA.</i>		€ <input type="text" value="##"/>
Totale liquidatiewaarde van de panden die ter beschikking zijn gesteld aan de objectieve onderneming		€ <input type="text" value="%%"/>
Totale liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming <i>Bereken: ## + %%.</i> Vul de uitkomst in bij vraag 12e.		€ <input type="text"/>

Rekenhulp C

Goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming bij IB-onderneming (ander ondernemingsvermogen dan aanmerkelijk belang aandelen)

Berekening goingconcernwaarde

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen)	€ <input type="text" value="XX"/>	
Beleggingsvermogen van de gehele onderneming	€ <input type="text" value="YY"/>	-
Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen) <i>Bereken: XX - YY.</i>		€ <input type="text" value="ZZ"/>
Totale liquidatiewaarde van buitenvennootschappelijke onroerende zaken		€ <input type="text" value="##"/>
Totale goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming <i>Bereken: ZZ + ##.</i> Vul de uitkomst in bij vraag 12f.		€ <input type="text"/>

Rekenhulp D

Liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming bij IB-onderneming (ander ondernemingsvermogen dan aanmerkelijkbelang aandelen)

Let op!

Vul de volgende rekenhulp alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.

Berekening liquidatiewaarde

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen)	€ <input type="text" value="XX"/>	
Beleggingsvermogen van de gehele onderneming	€ <input type="text" value="YY"/>	-
Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen) Bereken: $XX - YY$.		€ <input type="text" value="ZZ"/>
Totale liquidatiewaarde van buitenvennootschappelijke onroerende zaken		€ <input type="text" value="##"/>
Totale liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming Bereken: $ZZ + ##$. Vul de uitkomst in bij vraag 12e.		€ <input type="text"/>

Rekenhulp E

Waarde voorwaardelijke vrijstelling van de gehele objectieve onderneming

Liquidatiewaarde gehele objectieve onderneming Neem de uitkomst over van rekenhulp B of D. Vul de liquidatiewaarde alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.	€ <input type="text"/>	
Goingconcernwaarde gehele objectieve onderneming Neem de uitkomst over van rekenhulp A of C.	€ <input type="text"/>	-
Verschil liquidatiewaarde en goingconcernwaarde (liquidatiewaarde hoger)		€ <input type="text" value="XX"/>
Goingconcernwaarde hoger dan € 1.119.845? ☐ Nee Vul de goingconcernwaarde in. U kunt de totale voorwaardelijke vrijstelling berekenen: $XX + YY$.		€ <input type="text" value="YY"/>
Goingconcernwaarde hoger dan € 1.119.845? ☐ Ja Vul € 1.119.845 in. Bereken: 83% van (goingconcernwaarde verminderd met € 1.119.845). (Alleen als de goingconcernwaarde hoger is dan € 1.119.845.)		€ <input type="text" value="YY"/>
		€ <input type="text" value="ZZ"/>
Totale voorwaardelijke vrijstelling Bereken: $XX + YY + ZZ$. Vul de uitkomst in bij vraag 12g.		€ <input type="text"/>

Rekenhulp F

Waarde van de voorwaardelijke vrijstelling voor het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Ga uit van de goingconcernwaarde, tenzij de liquidatiewaarde hoger is. Ga dan uit van de liquidatiewaarde.

Waarde overgedragen deel objectieve onderneming	€		
Waarde gehele objectieve onderneming	€		
		÷	
		=	
Breuk overgedragen deel			
Totale voorwaardelijke vrijstelling gehele objectieve onderneming <i>Neem de uitkomst over van rekenhulp E.</i>	€		
Voorwaardelijke vrijstelling overgedragen deel <i>Bereken: breuk overgedragen deel x totale voorwaardelijke vrijstelling. Vul de uitkomst in bij vraag 12I.</i>	€		

Rekenhulp G

Evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Ga uit van de goingconcernwaarde, tenzij de liquidatiewaarde hoger is. Ga dan uit van de liquidatiewaarde.

IB latente belastingschuld overgedragen deel	€		AA
Berekening belast deel overgedragen deel objectieve onderneming			
Waarde overgedragen deel objectieve onderneming. <i>Neem de uitkomst over van rekenhulp F.</i>	€		XX
Trek af: Tegenprestatie/koopsom	€		YY
Trek af: Voorwaarde vrijstelling overgedragen deel	€		ZZ
Belast deel overgedragen deel objectieve onderneming <i>Bereken: XX - YY - ZZ.</i>	€		##
Berekening evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming			
Belast deel overgedragen deel objectieve onderneming (##) gedeeld door waarde overgedragen deel objectieve onderneming (XX)			
IB latente belastingschuld overgedragen deel	€		AA
Evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming <i>Bereken: ## ÷ XX x AA. Vul de uitkomst in bij vraag 12p.</i>	€		

